

**ADİYAMAN
2012 YILI
İL ÇEVRE DURUM RAPORU**

HAZIRLAYANLAR

**TUBA BİÇER
ÇEVRE MÜHENDİSİ**

**İbrahim TÜRKOĞLU
İNŞAAT TEKNİKERİ**

ADİYAMAN - 2013

TAKDİM

İçinde bulunduğumuz yüzyıl teknolojinin pek çok imkânını insanlığın hizmetine sunarken, bir yandan da insanlığın ortak malı olan çevreden geri getirilmesi zor, hatta imkansız olan varlıkları da alıp götürmektedir. Doğanın temel fiziksel unsurları olan hava, toprak ve su üzerinde zararlı etkilerin oluşması ile ortaya çıkan ve canlıların hayati faaliyetlerini olumsuz yönde etkileyen çevre sorunlarının tümü çevre kirliliğini meydana getirmektedir.

Gelecek kuşaklara bırakacağımız dünyanın yaşanılabilir olmasının yolu, sorumluluğunu bilen, bilinçli fertler yetiştirmekten geçmektedir. Sağlıklı ve temiz bir çevrede yaşayabilmek herkesin ortak arzusu, verimliliğin ve çağdaş olmanın da gereğidir. Ortak varlığımız olan çevreyi korumak, doğal dengeyi bozmadan gelecek kuşaklara aktarmak için toplumun tüm kesimleri üzerine düşen görevi eksiksiz olarak yerine getirmelidir. Kültürünü köklü uygarlıklardan alan, dört mevsimin bütün güzelliklerinin yaşandığı, tabiatının ayrıcalıklı özellikleri bulunan İlimiz; ülkemizin ve bölgemizin tarım, ticaret ve turizm açısından da merkezi konumundadır. Bu nedenle İlimizin doğal kaynak ve değerlerinin dikkatli bir şekilde kullanılması ve korunması gerekmektedir.

İlimizde yapılacak her türlü planlama, yatırım, araştırma ve çevre bilincinin gelişmesinde katkıda bulunacağına inandığım İl Çevre Durum Raporu'nun bir bilgi kaynağı olarak faydalı olmasını diler, emeği geçen herkesi kutlarım.

Mahmut DEMİRTAŞ

Adıyaman Valisi

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖNSÖZ	7
GİRİŞ	8
A. Hava	10
A.1. Hava Kalitesi	10
A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Unsurlar	11
A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar	13
A.4. Ölçüm İstasyonları	14
A.5. Egzoz Gazı Emisyon Kontrolü	16
A.6. Gürültü	16
A.7. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar	16
A.8. Sonuç ve Değerlendirme	16
Kaynaklar	
B. Su ve Su Kaynakları	17
B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli	17
B.1.1. Yüzeysel Sular	17
B.1.1.1. Akarsular	17
B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar	18
B.1.2. Yeraltı Suları	19
B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri	19
B.1.3. Denizler	19
B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi	19
B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu	20
B.3.1. Noktasal kaynaklar	20
B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar	20
B.3.1.2. Evsel Kaynaklar	20
B.3.2. Yayılı Kaynaklar	20
B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar	20
B.3.2.2. Diğer	20
B.4. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri	20
B.4.1. İçme ve Kullanma Suyu	20
B.4.1.1. Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti	20
B.4.1.2. Yeraltı su kaynaklarından kullanılma su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti	21
B.4.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.	21
B.4.2. Sulama	21
B.4.2.1. Sulama salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	21
B.4.2.2. Damlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	21
B.4.3. Endüstriyel Su Temini	21
B.4.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı	22
B.4.5. Rekreatyoneel Su Kullanımı	22

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
B.5. Çevresel Altyapı	22
B.5.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve hizmeti alan nüfus	22
B.5.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri	24
B.5.3. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisleri	24
B.5.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması	24
B.6. Toprak Kirliliği ve Kontrolü	24
B.6.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar	24
B.6.2. Arıtma Çamurlarının toprakta kullanımı	25
B.6.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar	25
B.6.4. Tarımsal faaliyetler ile oluşan toprak kirliliği	25
B.7. Sonuç ve Değerlendirme	26
Kaynaklar	
C. Atık	27
C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)	27
C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları	28
C.3. Ambalaj Atıkları	28
C.4. Tehlikeli Atıklar	28
C.5. Atık Madeni Yağlar	29
C.6. Atık Pil ve Akümülatörler	30
C.7. Bitkisel Atık Yağlar	31
C.8. Poliklorlu Bifeniller ve Poliklorlu Terfeniller	31
C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler (ÖTL)	31
C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar	32
C.11. Ömrünü Tamamlamış (Hurda) Araçlar	32
C.12. Tehlikesiz Atıklar	33
C.12.1. Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları	33
C.12.2. Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül	34
C.12.3. Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları	35
C.13. Tıbbi Atıklar	35
C.14. Maden Atıkları	36
C.15. Sonuç ve Değerlendirme	36
Kaynaklar	
Ç. Kimyasalların Yönetimi	37
Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar	37
Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme	37
Kaynaklar	
D. Doğa Koruma ve Biyolojik Çeşitlilik	38
D.1. Ormanlar ve Milli Parklar	38
D.2. Çayır ve Mera	38
D.3. Sulak Alanlar	39

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
D.4. Flora	39
D.5. Fauna	41
D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları	45
D.7. Sonuç ve Değerlendirme	45
Kaynaklar	
E. Arazi Kullanımı	46
E.1. Arazi Kullanım Verileri	46
E.2. Mekânsal Planlama	47
E.2.1. Çevre düzeni planı	47
E.3. Sonuç ve Değerlendirme	53
Kaynaklar	
F. ÇED, Çevre İzin ve Lisans İşlemleri	54
F.1. ÇED İşlemleri	54
F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri	55
F.3. Sonuç ve Değerlendirme	55
Kaynaklar	
G. Çevre Denetimleri ve İdari Yaptırım Uygulamaları	56
G.1. Çevre Denetimleri	56
G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi	57
G.3. İdari Yaptırımlar	57
G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları	58
G.5. Sonuç ve Değerlendirme	59
Kaynaklar	
H. Çevre Eğitimleri	59
I. İl Bazında Çevresel Göstergeler	60
1. Genel	60
1.1. Nüfus	60
1.1.1. Nüfus Artış Hızı	60
1.1.2. Kentsel Nüfus Oranı	60
1.2. Sanayi	61
1.2.1. Sanayi Bölgeleri	61
1.2.2. Madencilik	61
2. İklim Değişikliği	62
2.1. Sıcaklık	62
2.2. Yağış	62
2.3. Deniz Suyu Sıcaklığı	63
3. Hava Kalitesi	63
3.1. Hava Kirleticiler	63

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
4. Su-Atıksu	64
4.1. Su Kullanımı	64
4.2. Belediye İçme ve Kullanma Suyu Kaynakları	64
4.3. Atıksu Arıtma Tesisi İle Hizmet Veren Belediyeler	65
4.4. Kanalizasyon Şebekesi İle Hizmet Verilen Belediye Sayıları ve Nüfusu	65
4.5. Sanayiden Kaynaklanan Atıksu ve Bertarafı	66
5. Arazi Kullanımı	67
6. Tarım	67
6.1. Kişi Başına Tarım Alanı	67
6.2. Kimyasal Gübre Tüketimi	68
6.3. Tarım İlacı Kullanımı	68
6.4. Organik Tarım	69
7. Orman	70
8. Balıkçılık	70
9. Altyapı ve Ulaştırma	71
9.1. Karayolu ve Demiryolu Yol Ağı	71
9.2. Motorlu Kara Taşıtı Sayısı	72
10. Atık	73
10.1. Belediyeler Tarafından ya da Belediye Adına Toplanan Atık ve Bertarafı	73
10.2. Katı Atıkların Düzenli Depolanması	73
10.3. Tıbbi Atıklar	74
10.4. Atık Yağlar	74
10.5. Ambalaj Atıkları	75
10.6. Bitkisel Yağlar	75
10.7. Ömrünü Tamamlamış Lastikler	76
10.8. Atık Elektrikli -Elektronik Eşyalar	76
10.9. Maden Atıkları	77
10.10. Tehlikeli Atıklar	77
11. Turizm	78
11.1. Yabancı Turist Sayıları	78
11.2. Mavi Bayrak Uygulamaları	78
EK-1: İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Araştırma Formu	79
Açıklamalar	79
Bölüm I. Hava Kirliliği	80
Bölüm II. Su Kirliliği	84
Bölüm III. Toprak Kirliliği	89
Bölüm IV. Öncelikli Çevre Sorunları	90

ÖNSÖZ

Çağımızın en önemli sorunu haline gelen çevre kirliliği, bizlere doğal hayatın ciddi manada korunması gerekliliğini öğretti. Bunun yanında doğanın sonsuz olmadığını ve bir gün bitebileceğini ve bu nedenle tedbirlerin alınmasının zorunluluk olduğunu öğrendik.

Kıt olan kaynaklarımız bizim hoyratça kullanacağımız şahsi malımız olmayıp, bu değerler gelecek kuşaklardan ödünç aldığımız değerlerdir.

Bunun yanı sıra en büyük ihtiyacımız olan çevre bilincini toplumda istenilen düzeye çıkarmak için her birey üzerine düşeni yapmalı ve sosyal hayatın her merhalesinde uyarıcı görevini üstlenmelidir.

Her yıl Müdürlüğümüzce hazırlanan Çevre Durum Raporu'na ilişkin verilerin elde edilmesindeki zorluklar çerçevesinde en iyi olanı sunma gayreti içinde olan mesai arkadaşlarıma teşekkür eder, verileri bizden esirgemeyen tüm kurumların çalışmalarında başarılar dilerim.

Fikret ONHAN
Çevre ve Şehircilik İl Müdürü

GİRİŞ

Adıyaman ili Orta Fırat Havzasında ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde bulunmaktadır. Kuzeyinde Anti-Toros Dağları ve güneyinde Fırat Nehri ile çevrilidir. Doğusunda Diyarbakır, batısında Kahramanmaraş, kuzeyinde Malatya, güneyinde Gaziantep ve Şanlıurfa illeri ile sınırlı bulunmaktadır. Merkez ilçe; doğusunda Kahta, Sincik, batısında Besni, Tut ve Gölbaşı, kuzeyinde Çelikhan ve güneyinde Samsat ilçeleri yer almaktadır. 2012 yılı itibariyle il nüfusu 595.261 dir.

İlçeler ve nüfusları:

Merkez.....	273.820
Besni.....	78.462
Çelikhan.....	15.126
Gerger.....	22.526
Gölbaşı.....	48.601
Kahta.....	117.794
Samsat.....	9.037
Sincik.....	19.045
Tut.....	10.850

Harita 1- Adıyaman İl Haritası

Adıyaman ili merkezi Orta Fırat bölümü içinde yer alır. Kuzeyde bulunan Çelikhan ile Gerger ilçelerinin bir kısmı Doğu Anadolu Bölgesine, Batıda bulunan Gölbaşı ile Besni ilçesinin bir kısmı ise Akdeniz Bölgesine dahil edilmiştir.

Adıyaman ilinin Kuzeyinde Malatya ili (Pütürge, Yeşilyurt ve Doğanşehir ilçesi), Batıda Kahramanmaraş ili (Merkez ili Pazarcık ilçesi), güneybatıda Gaziantep (Araban ilçesi), güneydoğuda Şanlıurfa ili (Siverek, Hilvan, Bozova ve Halfeti ilçeleri), doğuda ise Diyarbakır ili (Çermik ile Çüngüş ilçeleri) bulunmaktadır. Merkez ilçe dahil 9 ilçesi ile 406 köyü vardır.

ADİYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Adıyaman ili Güneydoğu Anadolu Bölgesi kuzeybatı kesiminde 38° 11' ve 37° 25' kuzey enlemleri ile 39° 14' ve 37° 31' doğu boylamları üzerinde yer alır. Kuzeyinde Anti-Toros dağları güneyinde Fırat Nehri bulunmaktadır.

- Deniz seviyesinden yüksekliği 669 metredir.
- İl sınırları içerisindeki alan 7.614 km² 'dir.
- Merkez ilçenin alanı ise 1.702 km² 'dir
- İlimizin iklimi kısmen Akdeniz kısmen de karasal iklim karakteristiğini kapsamaktadır.

Kuzey kesimi, Torosların uzantısı olan Malatya dağları ile kaplıdır. Güneye inildikçe yükseklikler azalır ve tamamı ile ova nitelikli araziler başlar. Çelikhan, Tut ve Gerger ilçelerinin tamamına yakını dağlık bir özellikte görünür. Merkez, Besni ve Kahta ilçelerinin kuzey kesimleri dağlık, güney kesimleri ova şeklindedir. Samsat ilçesi ise ilin en düşük arazilerine sahiptir.

Adıyaman, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin batısında yer alan, tarih sahnesindeki yeri ilk insanlara dek uzanan, pek çok değişik kültüre merkezlik etmiş olan gerçek bir kültür ve turizm kentidir. Dünyanın en eski yerleşim yerlerinden biri olan Adıyaman toprakları üzerinde, insanlık tarihinin bütün dönemlerinde yaşanmışlığa dair bulgular elde edilmiştir.

Adıyaman'da gıda sanayi, maden-taş ve toprağa dayalı sanayi, pamuk işleme ve tekstil sanayi ile imalat sanayine yönelik üretimler yapılmaktadır.

İl Müdürlüğümüz Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğü ve ÇED İzin ve Denetimden sorumlu şube müdürlüğü görevini Abdulgani ADİYAMAN yürütmektedir.

ÇED İzin ve Denetim Şubesinde 2 tekniker, 2 memur bulunmaktadır.

Çevre Yönetimi şubesinde ise 1 Çevre Mühendisi, 1 Tekniker ve 1 Bilgisayar işletmeni görevlendirilmiştir.

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Türkiye’de özellikle kış sezonunda bazı şehir merkezlerinde meteorolojik şartlara da bağlı olarak hava kirliliği görülmektedir. Kış aylarında ısınmadan kaynaklanan hava kirliliğinin temel sebepleri; düşük vasıflı yakıtların iyileştirilme işlemine tabi tutulmadan kullanılması, yanlış yakma tekniklerinin uygulanması ve kullanılan yakma sistemleri işletme bakımlarının düzenli olarak yapılmaması şeklinde sıralanabilir. Ancak ısınmada doğal gazın ve kaliteli yakıtların kullanılması sonucu özellikle büyük şehirlerde hava kirliliğinde 1990’lı yıllara göre azalma olmuştur.

Şehirleşme ile sanayi tesislerinin yakın çevresindeki bölgelerdeki konutlaşmaların artması hava kirliliğinin olumsuz etkilerini artırmaktadır. Kömüre dayalı termik santrallerde kullanılan yerli linyitlerin yüksek kükürt oranı ve bazı tesislerde arıtma sistemlerinin olmaması nedeniyle kükürt dioksit (SO₂) emisyonları problem oluşturmaktadır. Çevre Mevzuatının kirletici vasfı yüksek tesisler olarak nitelendirdiği enerji üretim tesisleri için mevzuatta özel emisyon sınır değerleri bulunmaktadır. Söz konusu tesislerin kurulması ve işletilmesi için gerekli izinler, tesisten çıkan emisyonlar ve tesisin etki alanı içerisinde hava kirliliğinin tespitine ilişkin usul ve esaslar Çevre Mevzuatında belirlenmiştir. Katı, sıvı ve gaz yakıt kullanan bu tesisler için ilgili baca gazı sınır değerlerinin sağlanması yanında tesis etki alanlarında hava kalitesi sınır değerlerinin de sağlanması gereklidir. Bu nedenlerle söz konusu tesislerden kaynaklanan özellikle toz, kükürt dioksit (SO₂) ve azotoksit (NO_x) emisyonlarının giderilmesi ve azaltılması konusundaki tekniklerinin uygulanması gereklidir. Söz konusu azaltım teknikleri son yıllarda tesislerden kaynaklanan emisyon yüklerini önemli ölçüde azaltılabilmektedir. Söz konusu azaltım tekniklerinin hayata geçirilmesi ve yaygın olarak kullanılabilmesi içinde Çevre Mevzuatında bazı değişiklikler yapılmıştır.

Şehirlerde yaşanan hava kirliliğine, artan motorlu taşıtlardan kaynaklanan egzoz gazları da katkı sağlamaktadır.

İlimiz hava kalitesinin iyileşmesine katkı sağlayan en önemli faktör kullanılan yakıtların iyileştirilmesi olmaktadır. Özellikle doğalgaz kullanımı İlimizin hava kalitesini olumlu yönde etkilemiştir.

Hava kalitesine ilişkin hava kalite indeksi karşılaştırması da Çizelge A.1’ de verilmektedir.

Çizelge A.1- Hava Kalite İndeksi Karşılaştırma Tablosu

Hava Kalitesi İndeksi	SO ₂	NO ₂	CO	O ₃	PM10
	1 saatlik ortalama (µgr/m ³)	24 saatlik ortalama (µgr/m ³)	24 saatlik ortalama (µgr/m ³)	1 saatlik ortalama (µgr/m ³)	24 saatlik ortalama (µgr/m ³)
1 (çok iyi)	0-50	0-45	0-1,9	0-35	0-25
2 (iyi)	51-199	46-89	2,0-7,9	36-89	26-69
3 (yeterli)	200-399	90-179	8,0-10,9	90-179	70-109
4 (orta)	400-899	180-299	11,0-13,9	180-239	110-139
5 (kötü)	900-1499	300-699	14,0-39,9	240-359	140-599
6 (çok kötü)	>1500	>700	>40,0	>360	>600

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Unsurlar

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO_2), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı partiküller oluşturur. SO_2 ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO_2), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO_2 'nin ozon veya radikallerle (OH veya HO_2 gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibari ile NO_2 kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO_2 derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO_2 derişimlere uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM10), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM10- 10 μm 'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 μm 'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM10 için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM10 solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirebilir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkalı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM10'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM10 maruziyetine karşı hassastır. PM10 yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler % 100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerler ulaşılmasının bir sebebi de inversiyon durumudur. CO'nin global arka plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m^3 arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

İnversiyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

CO'in ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO'e maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O₂ = O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NO_x (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasındır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NO_x, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xilen (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.

Çizelge A.2 – İlimizde 2012 Yılında Evsel Isınmada Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü – Belediyeler, Orman İşletme Müdürlüğü, 2012)

Yakıtın Cinsi (*)	Temin Edildiği Yer	Tüketim Miktarı (ton)	Yakıtın Özellikleri				
			Alt Isıl Değeri (kcal/kg)	Uçucu Madde (%)	Toplam Kükürt (%)	Toplam Nem (%)	Kül (%)
Yerli kömür	Esnaflık	6.800					
Yerli Kömür	Çimko Çimento ve Beton A.Ş.	19.600					
Sosyal Yardımlaşma Vakfı Kömürü		12,700	5.438	40,99	1,3	-	19,17
odun	Odun-kömür satıcısı	1.350 17,784 (Ster)					
İthal kömür	Odun-kömür satıcısı	9.565,95	7.625	28.13	0,49	-	4.14

(*) Yerli kömür, ithal kömür, briket, biyokütle, Sosyal Yardımlaşma Vakfı kömürü, odun gibi.

Kaynak= Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü 2012)

Çizelge A.3– İlimizde 2012 Yılında Sanayide Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler (Çimko Çimento ve Beton San. Tic. A.Ş., 2013)

Yakıtın Cinsi (*)	Temin Edildiği Yer	Tüketim Miktarı (ton)	Yakıtın Özellikleri				
			Alt Isıl Değeri (kcal/kg)	Uçucu Madde (%)	Toplam Kükürt (%)	Toplam Nem (%)	Kül (%)
Petrokok Kömürü		78.750	8587	11,65	4,95	8,68	0,89
Gölbashi Kömürü	Sanko Kömür İşlt.	78.000	3629	42,49	2,04	47,50	29,43

(*) Yerli kömür, ithal kömür, briket, biyokütle, Sosyal Yardımlaşma Vakfı kömürü, odun gibi.

ADİYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge A.4 –İlimizde 2012 Yılında Kullanılan Doğalgaz Miktarı (Akmercan Doğalgaz Dağıtım san. Tic. Ltd. Şti.,2012)

Yakıtın Kullanıldığı Yer	Tüketim Miktarı (m ³)	Isıl Değeri (kcal/kg)
Konut	21.272,570	9.155
Sanayi	149.822	9.155

Çizelge A.5 – İlimizde 2012 Yılında Kullanılan Fueloil Miktarı (Çimko Çimento ve Beton San. Tic. A.Ş., 2013)

Yakıtın Kullanıldığı Yer	Tüketim Miktarı (m ³)	Isıl Değeri (kcal/kg)	Toplam Kükürt (%)
Konut			
Sanayi	65 ton	1.096	-

Çizelge A.6- İlimizde 2012 Yılı İldeki Araç Sayısı ve Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı (Adıyaman İl Emniyet Müdürlüğü ve Adıyaman İlnde Faaliyet Gösteren Egzoz Gazı Emisyon Ölçüm İstasyonları, 2013)

Araç Sayısı				Toplam	Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı				Toplam
Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri		Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri	
34.200	14.023	3.555	24.884	76.662	10.200	7.800	1.320	307	19.627

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

Harita A.1 – İlde Bulunan Hava Kirliliği Ölçüm Cihazlarının Yerleri

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge A.7- İlimizde Hava Kalitesi Ölçüm İstasyon Yerleri ve Ölçülen Parametreler (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2012)

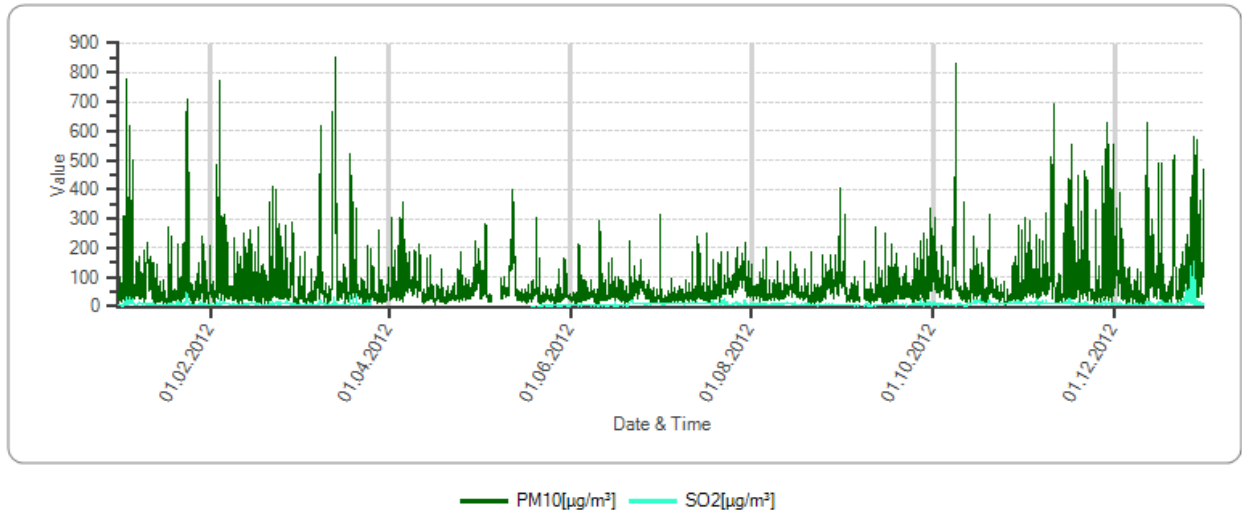
İSTASYON YERLERİ	KOORDİNATLARI (Enlem, Boylam)	HAVA KİRLİTİCİLERİ					
		SO ₂	NO _x	CO	O ₂	HC	PM
Merkez	436349 - 4178886	X					X

2012 Yılı İçin Adıyaman İlinde Kömür Satış İzni Alan 14 Firmaya Toplam 126 adet “Satış İzin Belgesi” 2012 Adıyaman İli Genelinde Odun – Kömür satışı yapan 24 “Firmaya Katı Yakıt Satıcısı Kayıt Belgesi” verilmiştir.

2012 Yılında 20 adet kömür numunesi alınarak analiz yapılmak üzere Bakanlığımızca yetkili Laboratuvarına gönderilmiştir.

A.4. Ölçüm İstasyonları

İstasyon:ADIYAMAN Periyodik:01.01.2012 00:00 - 31.12.2012 00:00 Rapor Türü:AVG

Grafik A.1- İlimizde Merkez İstasyonu PM10 ve SO₂ Parametresi Günlük Ortalama Değer Grafiği

Çizelge A.8- İlimizde 2012 Yılı Hava Kalitesi Parametreleri Aylık Ortalama Değerleri (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012)

ADIYAMAN	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	8		81											
Şubat	8		86											
Mart	8		71											
Nisan	-		57											
Mayıs	-		82											
Haziran	6		46											
Temmuz	6		46											
Ağustos	9		54											
Eylül	9		54											
Ekim	9		72											
Kasım	10		113											
Aralık	12		109											
ORTALAMA	9		73											

* Sınır değerini aştığı gün sayısı

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge A.9- İlimizde 2012 Yılında Hava Kirlenici Gazların Ortalama Konsantrasyonları ve Sınır Değerin Aşıldığı Gün Sayıları

(.....)	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	-		17											
Şubat	-		20											
Mart	-		9											
Nisan	-		7											
Mayıs	-		10											
Haziran	-		5											
Temmuz	-		7											
Ağustos	-		6											
Eylül	-		10											
Ekim	-		10											
Kasım	-		20											
Aralık	-		20											
ORTALAMA	-		10											

- AGS: Sınır değerini aşıldığı gün sayısı

Çizelge A.10 – Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği (Rapor Yılı) Yılında Hava Kalitesi Sınır Değerleri

SO₂: kükürtdioksit

Sınır Değeri Saptayan Kuruluş	1 saatlik ortalama sınır değer (mg/m ³)	Günlük ortalama sınır değer (mg/m ³)	Aşılmaması istenen gün sayısı (mg/m ³)	Sınır değerini aşıldığı gün sayısı	Yıllık ortalama sınır değer (mg/m ³)
AB	350	125	3		20
HKDYY ¹	-	150 ²	-		

NO₂: azotdioksit

Sınır Değeri Saptayan Kuruluş	1 saatlik ortalama sınır değer (mg/m ³)	Günlük ortalama sınır değer (mg/m ³)	Aşılmaması istenen gün sayısı (mg/m ³)	Sınır değerini aşıldığı gün sayısı	Yıllık ortalama sınır değer (mg/m ³)
AB	200	-	18		40
HKDYY	-	300	-		68 ³

Partikül Madde 10

Sınır Değeri Saptayan Kuruluş	Günlük ortalama sınır değer (mg/m ³)	Aşılmaması istenen gün sayısı (mg/m ³)	Sınır değerini aşıldığı gün sayısı	Yıllık ortalama sınır değer (mg/m ³)
AB	50	35		40
HKDYY	140 ⁴	-		78

CO: karbon monoksit

Sınır Değeri Saptayan Kuruluş	Günlük ortalama sınır değer (mg/m ³)	Aşılmaması istenen gün sayısı (mg/m ³)	Sınır değerini aşıldığı gün sayısı	Yıllık ortalama sınır değer (mg/m ³)
AB	-	-		-
HKDYY	14 ⁵	-		10

(Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2012)

¹ HKDYY: Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği

² HKDYY EK-1/A'da yer alan geçiş süreci limit değeri (proje yılına göre değişir).

³ HKDYY EK-1/A'da yer alan geçiş süreci limit değeri (proje yılına göre değişir).

⁴ HKDYY EK-1/A'da yer alan geçiş süreci limit değeri (proje yılına göre değişir).

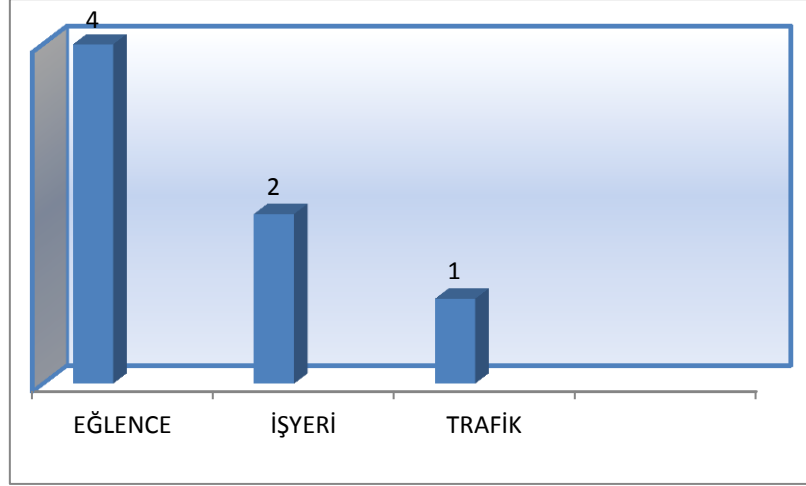
⁵ HKDYY EK-1/A'da yer alan geçiş süreci limit değeri (proje yılına göre değişir).

A.5. Egzoz Gazı Emisyon Kontrolü

İlimizde 7 tane egzoz gazı emisyon ölçüm istasyonu bulunmaktadır. 2012 yılında İl Müdürlüğümüz döner sermaye saymanlığınca satılan pul sayısı 27.846 dır.

A.6. Gürültü

İnsanların sağlıklarını belirli bir süre içinde yada sürekli olarak zarar veren seslerdir. Ulaşım araçları, sanayiler, eğlence araçları ve yerleri gürültü kirliliğinin başlıca nedenidir.

Grafik A.2- İlimizde 2012 Yılında Gürültü Konusunda Yapılan Şikayetlerin Dağılımı (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012)

2012 yılında 1 İşletmeye “Canlı Müzik İzni İçin Uygun Görüş” verilmiştir.

A.7. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

İklim Değişikliği Eylem Planı çerçevesinde 2012 yılında herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

A.8. Sonuç ve Değerlendirme

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

Çizelge B.1 –İlimizin Akarsuları (2011 İl Çevre Durum Raporu, 2011)

AKARSU İSMİ	Toplam Uzunluğu (km)	İl Sınırları İçindeki Uzunluğu (km)	Debisi (m ³ /sn)	Kolu Olduğu Akarsu	Kullanım Amacı
Fırat Nehri	2.800	180			
Göksu Çayı	118	90	1.172	Fırat	
Besni-Akdere Çayı	59	59	40	Göksu	
Kahta Çayı	58	45,5	1.331	Fırat	
Sofraz Çayı	51	51	94	Göksu	
Keysun Çayı	45	45	47	Göksu	
Halya Deresi	41	41	24	Fırat	
Çakal Çayı	37,5	37,5	27	Fırat	
Birimşe Çayı	35	35	240	Kahta Çayı	
Eğri Çay	32	32	40	Fırat	

Fırat Nehri İlin en önemli akarsuyudur. Diğer akarsuları ise şunlardır; Sofraz Çayı, Ziyaret Çayı, Çakal Çayı, Kalburcu Çayı, Eğri Çayı, Besni Akdere Çayı, Şepker Çayı, Çat Deresi, Gürlevik Deresi ve Halya Deresi ile Gölbaşı, İnekli, Azaplı ve Abdulharap gölleri ilin diğer su kaynaklarıdır.

Fırat Nehri: İlin en önemli akarsuyudur. Şanlıurfa ve Diyarbakır illeri ile sınırı oluşturur. İl içindeki uzunluğu 180 km. dir. Kâhta, Kalburcu ve Göksu Çayları nehrin başlıca kollarıdır.

Kahta Çayı: Çelikhana yöresindeki Bulam, Abdulharap ve Recep sularını toplayıp Cendere Köprüsünden geçtikten sonra Eski Kahta ve Alut Arazisinde biriken dağ sularını da alarak Fırat Nehri'ne karışır (45,5 km).

Göksu Çayı: Kahramanmaraş ili sınırlarından çıkar. Erkenek, Tut ve Akdere civarından geçer. Sofraz suyunu da aldıktan sonra Gümüşkaya'nın batısında Fırat Nehrine karışır. İl sınırları içindeki uzunluğu 90 km.'dir.

Sofraz Çayı: Besni ilçesi Toklu Köyü civarından çıkar. Hacıhalil Köyü yakınlarında Keysun Suyu'nu alarak Akdere civarında Göksu Çayı'na karışır. İl sınırları içindeki uzunluğu 51 km.'dir.

Ziyaret Çayı: Kaynağını Cebel ve Zey Köyleri sularından alarak İpeklilik Köyü civarında Atatürk Barajı Gölü'ne karışır.

Adıyaman ilinin önemli sayılabilecek diğer akarsuları ise şunlardır: Çakal Çayı (37,5 km.) Kalburcu Çayı, Eğriçay (32 km.), Besni Akdere Çayı (59 km.) Keysun Çayı (45 km.), Birimşe Çayı (35 km.), Şepker Çayı, Çat Deresi, Gürlevik Deresi ve Halya Deresi (41 km.)

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

Çizelge B.2-İlimizdeki Mevcut Sulama Göletleri (DSİ 20. Bölge Müdürlüğü)

Göletin Adı	Tipi	Göl hacmi, m ³	Sulama Alanı (net), ha	Çekilen Su Miktarı, (m ³)	Kullanım Amacı
Gözebaşı	Homojen Toprak Dolgu	794.250	90	0	Sulama
Kınık	Homojen Toprak Dolgu	1.477,640	165	0	Sulama
Hasancık	Homojen Toprak Dolgu	771.610	86	771.610	Sulama
İncesu	Homojen Toprak Dolgu	1.564,030	177	0	Sulama
Çamgazi	Toprak Dolgu	51.190,000	7520	5.640,000	Sulama
Karahöyük	Homojen Toprak Dolgu	2.575,000	286	0	Sulama

Gölbaşı Gölü: Gölbaşı ilçesinin belediye sınırları içinde ve ilçenin kuzeybatı kesiminde bulunur. İlin en büyük gölüdür. Çevresi sazlıklarla kaplıdır. Gölün alanı 2.19 km² dir.

Abdülharap Gölü: Çelikhan ilçesi sınırları içinde olup, alanı 5 km² dir. Çevresi dağlıktır. Kıyısı otluk ve sazlıktır. Bir gidegenle Kahta çayını besler.

Azaplı Gölü: Gölbaşı gölünün devamı niteliğinde olup, ilçenin batısına düşer. Gölün alanı 2,72 km² dir. İneklı Gölü de Azaplı Gölüne yakındır. Alanı 1.09 km² dir.

Atatürk (Karababa) Barajı: 1981 yılı Atatürk'ün 100. doğum yılı münasebetiyle Atatürk Barajı olarak değiştirilmiştir. Adıyaman ve Şanlıurfa illeri arasında Adıyaman' ın 35 km. güneyinde Fırat Nehri üzerinde kurulmuştur. Atatürk Barajı'nın yeri, Keban Barajı'nın 346 km. Karakaya Barajı'nın 180 km. aşağısındadır. Tamamen Üst kratese kireçtaşı (kalker) seriler üzerindedir. Üstten kısmen bütünlü, çok silekli tabakalara dönüşen, ince tabakalı kireçtaşı (kalker) içeren kayaç serisi bulunmaktadır.

Çamgazi Barajı: Adıyaman şehrinin 17 km. batısında Adıyaman-Şanlıurfa karayolunun batısında Doyran ve Kuzgun dereleri üzerinde sulama amaçlı yapılmakta olan barajdır.

Koçali Barajı ve Hidroelektrik Santrali: Adıyaman-Çelikhan arasındaki alanın sulama ve enerji ihtiyacını karşılamak amacıyla Koçali nahiye merkezinin 6 km. kuzeydoğusunda Terasa Çayı üzerinde, Adıyaman'a 40 km uzaklıkta olan bu baraj, zonlu kaya dolgu tipinde inşa edilmektedir. Yüksekliği 118 m., gövde dolgu hacmi 7.900.000 m³ olacaktır. Suyu akıtmak amacıyla yapılmakta olan Bulam Tünelinin çapı 4 m. Uzunluğu 1650 m., Koçali Tüneli'nin çapı ise 3,5 m., uzunluğu 5.000 m olacaktır. Etütler tamamlanmış olup kati proje yapılması aşamasına gelmiştir.

Gümükan Projesi: Adıyaman ilçe merkezine bağlı Gümükan köyünün 1,5 km. güneybatısında Han deresi üzerinde sulama amaçlı baraj inşaatı devam etmektedir. Zonlu kaya dolgu tipinde yapılmakta olan Gümükan barajının yüksekliği 67 m. Gövde hacmi 4.800.000 m³, maksimum su hacmi 45.470.000 m³, maksimum su alanı 1.750.000 m² olacaktır. Balyan Tüneli' nin çapı 3 m. boyu 2.250 m olacaktır. 7.762 hektarlık bir alanı sulaması planlanmıştır.

Bunların dışında Adıyaman il hudutları içinde Adıyaman-Besni-Keysun Ovası Projesi sulama amaçlı olup, 2820 hektarlık bir alanı sulayacaktır. Sirimtaş Projesi (Adıyaman-Sincik) enerji amaçlıdır. Fatopaşa Konak ve Enerji Projesi (Adıyaman-Kahta) enerji amaçlıdır. Halya Derivasyon ve Göletler Grubu olarak İncesu, Karahöyük ve Çampastil göletlerine su temin etme amaçlanmış, 1437 hektarlık arazi sulaması planlanmıştır.

B.1.2. Yeraltı Suları

Adıyaman İlindeki yer altı su kaynakları genellikle kuzeydeki dağ yamaçları civarında yoğunlaşmıştır. Adıyaman İlinde jeotermal kaynaklara rastlanmamıştır.

Çizelge B.3- İlimizin Yeraltısuyu Potansiyeli(Kaynak, yıl)

Kaynağın İsmi	hm ³ /yıl
-	-

Adıyaman-Kahta ovalarında, Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü'nden alınan bilgilere göre, yıllık toplam yağış miktarının 636,1 mm olduğu, ovadaki yağmur sularını yeraltına süzen alüvyon ve pliosen yaşlı şelmo formasyonlarının alan toplamının 450 km² olduğu ve söz konusu formasyonların süzme oranının % 15 olduğu kabul edilirse, bir yılda yeraltına süzülen su miktarı;

$$450*106*0.636*0.15 = 42.93*106 \text{ m}^3$$

olarak hesaplanır.

Buna ilave olarak, kuzeydeki drenaj alanından gelen yüzeysel su kaynaklarının da yeraltı suyunu beslediği ve bunun miktarının yaklaşık olarak süzülen su ile aynı olduğu kabul edilirse, toplam rezerv;

$$42.93*2*106 = 85.86*106 \text{ m}^3 \text{ olarak hesaplanır.}$$

Bu rezervin % 75'inin üretilebilir olduğu kabulü ile yeraltından çekilebilecek toplam su miktarı sonuçta aşağıdaki şekilde hesaplanır (DSİ ve DMİ verilerine göre TPAO tarafından hesaplanmıştır).

$$85.86*0.75*106 = 64.39 *106 \text{ m}^3$$

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

06.05.2013 tarih, 2230 sayılı ve 18.07.2013 tarih, 3639 sayılı yazılarımızla DSİ 203. Şube Müdürlüğünden konu ile ilgili bilgi istenmiş fakat cevap alınamamıştır.

B.1.3. Denizler

İlimizin denize kıyısı bulunmamaktadır.

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

06.05.2013 tarih, 2230 sayılı ve 18.07.2013 tarih, 3639 sayılı yazılarımızla DSİ 203. Şube Müdürlüğünden konu ile ilgili bilgi istenmiş fakat cevap alınamamıştır.

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

Çizelge B.4 - İlimizde 2012 Yılı Yüzey ve Yeraltı Sularında Tarımsal Faaliyetlerden Kaynaklanan Nitrat Kirliliği İle İlgili Analiz Sonuçları (Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü)

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
Yüzey	İrmak	İçme ve Kullanma Suyu	-	X	-	02.001		Atatürk barajı Kızılca Pınar Köyü Mevkii	X 37.740,585 Y 38.334,517	0,52
Yüzey	Göl	-	-	X	-	02.024		Gölbaşı Gölü	X 37.798,933 Y 37.660,446	0,40
Yüzey	İrmak	-	-	X	-	02.012		Kahta çayı	X 37.866,045 Y 38.621,063	390
Yüzey	İrmak	-	X	X	-	02.023		Havşeri kaynak Suyu	X 38.003,036 Y 38.184,432	1,38
Yüzey	İrmak	-	X	X	-	02.007		Göksu Irmağı	X 37.679,210 Y 38.087,636	0,98

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

Organize Sanayi Bölgesinde Atıksu Arıtma tesisi Proje aşamasında olup, faaliyete geçmesi durumunda sorun ortadan kalkacaktır.

B.3.1.2. Evsel Kaynaklar

Adıyaman İli Merkezi Evsel nitelikli atık sularının Atatürk Barajına Deşarj edilmesi sebebi ile su kirliliği oluşmakta ancak Atıksu Arıtma tesisinin faaliyete geçmesi durumunda sorun ortadan kalkacaktır.

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

Gıda Tarım ve hayvancılık İl Müdürlüğü konu ile ilgili düzenli olarak izleme yapmaktadır.

B.3.2.2. Diğer

İlimizde vahşi depolama sahaları vardır. Bu sahalar mevcut yeraltı ve yer üstü sularını etkilemektedir.

B.4. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.4.1. İçme ve Kullanma Suyu

B.4.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

06.05.2013 tarih, 2230 sayılı ve 18.07.2013 tarih, 3639 sayılı yazılarımızla DSİ 203. Şube Müdürlüğünden konu ile ilgili bilgi istenmiş fakat cevap alınamamıştır.

B.4.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

06.05.2013 tarih, 2230 sayılı ve 18.07.2013 tarih, 3639 sayılı yazılarımızla DSİ 203. Şube Müdürlüğünden konu ile ilgili bilgi istenmiş fakat cevap alınamamıştır.

08.05.2013 tarih, 2295 sayılı ve 18.07.2013 tarih, 3659 sayılı yazılarımızla İlimizdeki mevcut belediyelerden konu ile ilgili bilgi istenmiş fakat cevap alınamamıştır.

B.4.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

Mevcut Durum:

Gürlevik, Kırkgöz, Medetsiz, Kuru ve Palanlı Kaynakları: 24 hm³/yıl

Gelecekteki Durum:

Adıyaman İçmesuyu I.Aşama projesi (2018 Yılı)

Zebran ve Havşari kaynakları + İndere Barajı : (21+12) hm³/yıl

Adıyaman İçmesuyu II.Aşama projesi (2018-2040 Yılına kadar)

Gömikhan Barajı : 56 hm³/yıl

B.4.2. Sulama

25.04.2013 tarih ve 2105 sayılı yazımızla Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğüne konu ile ilgili bilgi istenmiş fakat gerekli bilgi alınamamıştır.

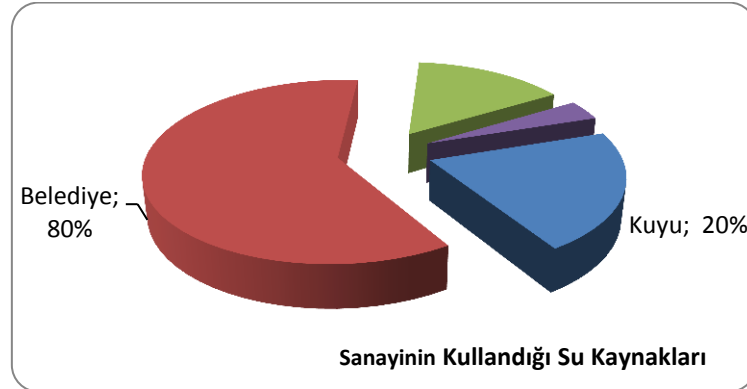
B.4.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

25.04.2013 tarih ve 2105 sayılı yazımızla Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğüne konu ile ilgili bilgi istenmiş fakat gerekli bilgi alınamamıştır.

B.4.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Sulanan alanlarda bilinçli sulama metotlarının anlatılması (damlama sulama, yağmurlama, eğime dik karıklarda sulama) konularında ayrıca eğitim çalışmaları yapılmakta olup, çalışmalar devam etmektedir.

B.4.3. Endüstriyel Su Temini

Grafik B.1- İlimizde 2013 Yılında Endüstrinin Kullandığı Suyun Kaynaklara Göre Dağılımı (Adıyaman OSB Müdürlüğü, 2012)

B.4.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

İlimizde 16 tane Hidroelektrik Santrali bulunmaktadır.

B.4.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı

İl genelinde rekreatiyonel amaçlı kullanılan su miktarı bilinmemektedir.

B.5. Çevresel Altyapı

B.5.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Hizmeti Alan Nüfus

Kentsel kanalizasyon sistemi hizmetinden hemen hemen tüm nüfus faydalanmaktadır. Atıksu arıtma tesisi hizmeti veren belediye yoktur.

Çizelge B.5 – İlimizde 2012 Yılı Kentsel Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu(Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012)

Yerleşim Yerinin Adı	Belediye Atıksu Arıtma Tesisleri/ Deniz Deşarjı Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisleri Türü			Mevcut Kapasitesi (ton/gün)	Arıtılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /sn)	Deşarj Noktası koordinatları	Deniz Deşarjı	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı(ton/gün)
	Var	İnşa/plan aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri						
İl Merkezi	Adıyaman		X			X						
İlçeler	Gölbaşı		X			X						
	Kâhta		X									
	Besni											
	Gerger											
	Çelikhan											
	Samsat											
	Tut											
	Sincik											

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

B.5.2. Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

Çizelge B.6– İlimizdeki 2012 Yılı OSB’lerde Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu(Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012)

OSB Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı	Deşarj Koordinatları
Adıyaman OSB	Proje		Biyolojik			

İlimiz OSB ye ait atıksu arıtma tesisi halen yapım aşamasındadır.

B.5.3. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisleri

İlimizde katı atık düzenli depolama tesisi inşaat çalışmaları devam etmekte olup, Projenin %87 bitmiş kalan kısmı için ek süre talebinde bulunulmuştur.

B.5.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması

İlimizde atık suların geri kazanımı ve tekrar kullanılması ile ilgili olarak herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

B.6. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.6.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

Çizelge B.7- İlimizde 2012 Yılı Tespit Edilen Noktasal Kaynaklı Toprak Kirliliğine İlişkin Veriler

	Var	Yok	Varsa Ne/Neler Olduğunu Belirtiniz
Potansiyel kirlenici faaliyetler var mı?			

- İlimizde konu ile ilgili bir çalışma bulunmamaktadır. (Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü)

Tespit Edilmiş Kirlenmiş Sahanın Yeri	Tespit Edilmiş Kirlenmenin Nedeni	Kirlenmiş sahaların temizlenmesi ile ilgili çalışma var mı?		Kirlenmiş sahaların temizlenmesi ile ilgili çalışmalarda ne tür temizleme faaliyetleri* yapılıyor? (Aşağıdaki temizleme yöntemleri dikkate alınmalıdır)
		Var	Yok	
1.				
2.				
3.				
.				

- İlimizde konu ile ilgili bir çalışma bulunmamaktadır. (Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü)

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

*Noktasal Kaynaklı Toprak Kirliliği Temizleme Yöntemleri

Biyoremediasyon
Fitoremediasyon
Parsel arıtımı
Buharlaştırma
Biyo havalandırma
Elektrokinetik arıtma
Yerinde oksidasyon
Solvent ekstraksiyonu
Hava ile dağıtma (Air sparging)
Buharlaştırma
Termal arıtma
Reaktif Barrier teknolojisi
Yerinde yıkama (In-situ Flushing)

B.6.2.Arıtma Çamurlarının toprakta kullanımı

B.6.3.Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

“Madencilik Faaliyetleri ile Bozulan Arazilerin Doğaya Yeniden Kazandırılması Yönetmeliği” kapsamında ilgili firmalarla yazışmalar yapılmış olup, faaliyetlerin devam etmesi sebebi ile herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

B.6.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

Çizelge B.8– İlimizde 2012 Yılında Kullanılan Ticari Gübre Tüketiminin Bitki Besin Maddesi Bazında ve Yıllık Tüketim Miktarları (Adıyaman Gıda Tarım Hayvancılık İl Müdürlüğü,2012)

Bitki Besin Maddesi (N,P,K olarak)	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot		
Fosfor		
Potasyum		
TOPLAM	36.645	357.389,40

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge B.9- İlimizde 2012 Yılında Tarımda Kullanılan Girdilerden Gübreler Haricindeki Diğer Kimyasal Maddeleri (Tarımsal İlaçlar vb) (Adıyaman Gıda Tarım Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2012)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
İnsektisitler	Zirai mücadele	10.075	
Herbisitler	Zirai mücadele	1,36	
Fungisitler	Zirai mücadele	26.565	
Rodentisitler	Zirai mücadele	3,96	
Nematositler	Zirai mücadele	0,30	
Akarisitler			
Kışlık ve Yazlık Yağlar			
TOPLAM		36.645,62	165.971,902

Çizelge B.10- İlimizde 2012 Yılında Topraktaki Pestisit vb Tarım İlacı Birikimini Tespit Etmek Amacıyla Yapılmış Analizin Sonuçları(Kaynak, yıl)

Analizi Yapan Kurum/Kuruluş	Analiz Yapılan Yer (İlçe, Köy, Mevkii, Koordinatları)	Analiz Tarihi	Analiz Edilen Madde	Tespit Edilen Birikim Miktarı (µg/kg- fırın kuru toprak)

25.04.2013 tarih ve 2105 sayılı yazımızla Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğüne konu ile ilgili bilgi istenmiş fakat konu ile ilgili herhangi bir çalışmanın olmadığı bildirilmiştir.

B.7. Sonuç ve Değerlendirme

C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)

İlimizde, katı atık düzenli depolama tesisi mevcut değildir. Mevcut Belediyeler vahşi depolama yöntemini kullanmaktadır.

İldeki atık kompozisyonu bilinmemektedir.

Çizelge C.1– İlimizde 2012 Yılı İçin İl/İlçe Belediyelerince Toplanan ve Birliklerce Yönetilen Katı Atık Miktar ve Kompozisyonu (Belediyeler, 2012)

İl/İlçe Belediye veya Birliğin Adı	Nüfus		Toplanan Ortalama Katı Atık Miktarı (ton/gün)		Geri Kazanılan Ortalama Atık Miktarı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Atık Kompozisyonu (yıllık ortalama, %)					
	Yaz	Kış	Yaz	Kış	Yaz	Kış	Yaz	Kış	Organik	Kağıt	Cam	Metali	Plastik	Kül
Kahta Belediyesi	6.400	64.000	12	12			1,7	1,7						
Samsat Belediyesi														
Sincik Belediyesi	4.300	4.300	11	15										
Besni Belediyesi	30.000	29.000	20	16	1	0,7	0,67	0,55	-	10	10	30	40	10

Çizelge C.2 – İlimizde 2012 Yılı İl/İlçe Belediyelerde Oluşan Katı Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Yöntemleri ve Tesis Kapasiteleri (Belediyeler, 2012)

İl/ilçe Belediye Adı	Hangi Atıklar Toplanıyor?			Transfer İstasyonu Varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor?*			Mevcut Bertaraf Yöntemi ve Tesis Kapasitesi/Birimi				
	Evsel*	Tıbbi	Diğer (Belirtiniz)		Toplama	Taşıma	Bertaraf	Düzensiz Depolama	Düzenli Depolama	Kompost	Yakma	Diğer (Belirtiniz)
Kahta Belediyesi	X				B	B	B	X				
Samsat Belediyesi	X										X	
Çelikhan Belediyesi	X				B			X				
Sincik Belediyesi												
Besni Belediyesi	X			1	B			X				

* Ofis işyeri dahil.

** Belediye (B), Özel Sektör (ÖS), Belediye Şirketi (BŞ) seçeneklerinden uygun olanının sembolünü yazınız.

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge C-3- İlimizde 2012 Yılında Birliklerce Yürütülen Katı Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf İşlemlerine İlişkin Bilgi (Kaynak, yıl)

Birlik adı	Hangi Atıklar Toplanıyor?			Transfer İstasyonu varsa sayısı	Mevcut Bertaraf Yöntemi ve Tesis Kapasitesi/Birimi			
	Evsel*	Tıbbi	Diğer (Belirtiniz)		Düzenli Depolama	Kompost	Yakma	Diğer (Belirtiniz)

İlimizde Katı Atık Düzenli Depolama alanı inşaatı devam etmekte olması nedeni ile birliğin katı atık toplama, taşıma ve bertaraf işlemleri ile ilgili bir çalışması bulunmamaktadır.

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

İlimizde “Hafriyat Toprağı İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği” kapsamında yapılan bir çalışma bulunmamaktadır.

C.3. Ambalaj Atıkları

“Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği” kapsamında 25 firma çevre bilgi sistemine kayıt yaptırmış ve ambalaj atığı beyan sistemine beyanda bulunmuştur.

Çizelge C.4- İlimizdeki 2012 Yılı Ambalaj Ve Ambalaj Atıkları İstatistik Sonuçları (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2012)

Ambalaj Cinsi	Üretilen Ambalaj Miktarı (kg)	Piyasaya Sürülen Ambalaj Miktarı (kg)	Geri Kazanım Oranları (%)	Geri Kazanılması Gereken Miktar (kg)	Geri Kazanılan Miktar (kg)	Gerçekleşen Geri Kazanım Oranı (%)
Plastik						
Metal						
Kompozit						
Kağıt Karton						
Cam						
Toplam						

Ambalaj Atıkları ile ilgili olarak Bakanlığımız Ambalaj sistemindeki arıza nedeni ile İl Müdürlüğümüzce sisteme girilememekte olup, durum Bakanlığımıza bildirilmiştir. Bu nedenle tablo doldurulamamıştır.

C.4. Tehlikeli Atıklar

İlimizde 2012 yılında 3.185 Litre Atık Yağ ve 9160 kg Hurda Yağlı Kablo Ulusal Atık Taşıma formu ile Lisanslı bertaraf tesislerine gönderilmiştir. İlimizde tehlikeli geri kazanım ve bertaraf tesisi bulunmamaktadır.

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge C.5 – İlimizdeki 2012 Yılında Sanayi Tesislerinde Oluşan Tehlikeli Atıklarla İlgili Veriler (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012)

Aktivite kodu*	Atık Kodu**	2012 Yılı						
		Atık Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım %' si	Geri Kazanım Yöntemi	Bertaraf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf %' si	Bertaraf Yöntemi
	130703	0,97				0,97	100	D10
	050103	0,678				0,678	100	D10-D3
	180103	217,084				217,084	100	D9
	130208	10,084	10,084	100	R1-R9-R13			
	150110	1.226	1.226	100	R12-R13			
	150202	0,281	0,281	100	R12-R13			
	160601	2,28	2,28	100	R4			
	170410	9,160	9,160	100	R12			
	130110	0,25	0,25		STOK			
	130205	45,366	45,366	100	R1-R9			
	130703	0,04				0,04	100	D10
	200121	0,128	0,128	100	R13			
	080317	0,039	0,039	100	R13			

*Atık Yönetiminin Genel Esasları ya da tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinde tanımlanan 2 rakamlı aktivite tipini gösterir.

** Aynı yönetmeliklerde her bir aktivite için sıralanan tehlikeli atık kodu (6 rakamlı).

KAYNAK: Tehlikeli Atık Beyan Sistemi (TABS)

C.5. Atık Madeni Yağlar

Çizelge C.6 – İlimizdeki Atık Yağ Geri Kazanım ve Bertaraf Miktarları(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü 2012)

Yıl	Geri kazanım (ton)	İlave yakıt (ton)	Nihai bertaraf (ton)
2008			
2009			
2010			
2011			
2012			7.148

Çizelge C.7 – İlimizdeki 2012 Yılı İçin Atık Madeni Yağlarla İlgili Veriler(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü 2012)

Atık Madeni Yağ Üreten Resmî ve Özel Kurum/ Kuruluş Sayısı	Toplanan Atık Yağ Beyan Form Sayısı	Toplam Atık Madeni Yağ Miktarı (ton/yıl)		Atık Madeni Yağ Taşımak Üzere Lisans Alan		Geri Kazanım Tesisi		Yok
		Atık Motor Yağ	Atık Sanayi Yağ	Toplam Firma Sayısı	Toplam Araç Sayısı	Sayısı		
						Lisanslı	Lisanssız	
	23	5190	X			X		

Çizelge C.8 – İlimizdeki Atık Yağ Geri Kazanımı Sonucu Elde Edilen Ürün Miktarları(Kaynak, yıl)

YIL	Ürün Miktarı (Ton) (Kalıp Yağı + Harman Yağı + Jüt Yağı)
2009	
2010	
2011	
2012	

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

İlimizde Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi bulunmamaktadır.

C.6. Atık Pil ve Akümülatörler

Bir firmaya “Geçici Atık Akü Depolama Alanı İzni” verildi. Ayrıca 2012 yılında 84 Kg Atık Pil toplanarak geri dönüşüm için TAP Derneğine, 186,370 kg Atık Akü Ulusal Atık Taşıma Formu ile lisanslı bertaraf tesislerine gönderilmiştir.

Çizelge C.9- İlimizde 2012 Yılında Oluşan Akümülatörlerle İlgili Veriler (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2012)

ATIK AKÜMÜLATÖRLER							
APA Taşıyan Lisanslı Araç Sayısı	Atık Akümülatör Geçici Depolama İzni Verilen		Toplanan Atık Akümülatör Miktarı (ton)	İldeki Atık Akümülatör Geri Kazanım Tesisleri		Geri kazanım Tesislerinde İşlenen Atık Akümülatör Miktarı	
	Depo Sayısı	Kapasitesi (ton)		Sayı	Kapasite (ton/yıl)	Miktarı (ton)	%
-	1		186,370	-	-	-	-

İlimizde atık akü geri kazanım tesisi bulunmamaktadır.

Çizelge C.10 – İlimizde Yıllar İtibariyle Atık Akü Kazanım Miktarı (Ton) (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2012)

	2008	2009	2010	2011	2012
Kurşun	-	-	-	-	-
Plastik	-	-	-	-	-
Cüruf	-	-	-	-	-
Asitli Su	-	-	-	-	-
TOPLAM	-	-	-	-	-

Çizelge C.11 – İlimizde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Akü Miktarı (Kg) (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2012)

2009	2010	2011	2012
-	-	-	186,370

Çizelge C.12- İlimizde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Pil Miktarı (Kg) (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2012)

2011	2012
-	84

Çizelge C.13 – İlimizde Taşıma Lisanslı Araçların Yıllara Göre Gelişimi (Adet) (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012)

2008	2009	2010	2011	2012
-	-	-	-	-

İlimizde Taşıma Lisanslı Araç bulunmamaktadır.

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

C.7. Bitkisel Atık Yağlar

Çizelge C.14 – İlimizde 2012 Yılı İçin Atık Bitkisel Yağlarla İlgili Veriler(Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2012)

Bitkisel Atık Yağlar İçin Geçici Depolama İzni Verilen Toplam Depo		Toplanan Bitkisel Atık Yağ Miktarı (ton)				Bitkisel Atık Yağ Taşımak Üzere Lisans Alan		Lisans Alan Geri Kazanım Tesisi	
		Kullanılmış Kızartmalık Yağ	Diğer (Belirtiniz)	Toplam Firma Sayısı	Toplam Araç Sayısı	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)		
Sayısı	Kapasitesi (ton)								
--	--	--	50	--	--	--	--	--	--

Çizelge C.15- İlimizde 2009-2012 Yılları Arasında Bitkisel Atık Yağ Taşıma Lisanslı Araç Sayısı (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012)

	2009	2010	2011	2012
Lisanslı Araç Sayısı	-	-	-	-

İlimizde Bitkisel Atık yağ Taşıma Lisanslı Araç bulunmamaktadır.

C.8. Poliklorlu Bifeniller ve Poliklorlu Terfeniller

12 Kalıcı Organik Kirlenicilerden biri olan PCB'ler bir grup aromatik klorlu bileşik olan poliklorlu bifenillere verilen genel isimdir. PCB'lerin zararlı etkileri, bu maddelerle kirlenmiş gıda ve içecekler tüketildiğinde veya bu maddeler tenneffüs edildiğinde, yutulduğunda ya da deriyle temas ettiğinde ortaya çıkmaktadır. PCB'ler bertaraf veya başka herhangi bir amaçla yakıldıklarında tam bir yanma meydana gelmezse, çok daha zararlı etkilere sahip furanlar (PCDF) ve dioksinler (PCDD) yan ürün olarak ortaya çıkmaktadır.

İlimizde, "Poliklorlu Bifenillerin (PCB) ve Poliklorlu Terfenillerin (PCT) Kontrolü Hakkında Yönetmelik" kapsamında PCB ve PCB içeren madde ve ekipmanların bertarafını sağlamak amacıyla faaliyet gösteren lisanslı tesis bulunmamaktadır.

C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler (ÖTL)

Çizelge C.16 – İlimizde 2012 Yılında Oluşan Ömrünü Tamamlamış Lastikler İle İlgili Veriler (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012)

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)								
ÖTL Geçici Depolama Alanı		Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi		Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi		Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
Sayısı	Hacmi (m ³)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	
-	-	-	-	-	-	-	-	-

İlimizde 2012 yılında Ömrünü Tamamlamış Lastikler İle İlgili Verilere ulaşılamamıştır.

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge C.17 – İlimizde Geri Kazanım Tesislerine ve Çimento Fabrikalarına Gönderilen Toplam ÖTL Miktarları (ton/yıl) (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012)

	2009	2010	2011	2012
Gerri Kazanım Tesisi	-	-	-	-
Çimento Fabrikası	-	-	-	-

İlimizde 2012 yılı itibarı ile geri kazanım tesisi bulunmamaktadır.

C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (AEEE)

Avrupa Birliği'nin 2002/96/EC sayılı Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Direktifi ile elektrikli ve elektronik eşyaların üretiminde kullanılan tehlikeli maddelerin kullanılmasını yasaklayan 2002/95/EC sayılı elektrikli ve elektronik eşyalarda bazı zararlı maddelerin kullanımının sınırlandırılmasına ilişkin direktiflerin ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması çalışmaları kapsamında "Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği" hazırlanarak 22.05.2012 tarih ve 28300 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. İlimizde bu yönetmelik kapsamında yapılan herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

Yönetmelik büyük ev eşyaları, küçük ev aletleri, bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları, tüketici ekipmanları, aydınlatma ekipmanları, elektrikli ve elektronik aletler (büyük ve sabit sanayi aletleri hariç olmak üzere),oyuncaklar, eğlence ve spor aletleri, tıbbi cihazlar (emplantasyon ürünleri ve hastalık bulaşıcı temaslarda bulunan ürünler hariç), izleme ve kontrol aletleri ve otomat sınıflarına dâhil olan elektrikli ve elektronik eşyalar ile elektrik ampulleri ve evsel amaçlı kullanılan aydınlatma gereçlerini kapsamaktadır.

Çizelge C.18 –İlimizde 2012 Yılı AEEE Toplanan ve İşlenen Miktarlar(Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü , 2012)

Belediyeler Tarafından Oluşturulan AEEE Getirme Merkezleri		AEEE'lerin Toplanması Amacıyla Oluşturulan Aktarma Merkezleri		Getirme Merkezlerinde ve Aktarma Merkezlerinde Biriken AEEE Miktarı (ton)	AEEE İşleme Tesisi		İşlenen AEEE Miktarı (ton)
Sayısı	Hacmi (m ³)	Sayısı	Hacmi (m ³)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	
-	-	-	-	-	-	-	-

C.11. Ömrünü Tamamlamış (Hurda) Araçlar

"Ömrünü Tamamlamış Araçların Kontrolü Hakkında Yönetmelik" kapsamında İlde gerçekleştirilen çalışma bulunmamaktadır.

Çizelge C.19- İlimizde 2012 Yılı Hurdaya Ayrılan Araç Sayısı (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012)

Oluşturulan ÖTA Teslim yerleri	ÖTA Geçici Depolama Alanı		ÖTA İşleme Tesisi		İşlenen ÖTA Miktarı (ton)
	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	
6	-	-	-	-	-

C.12. Tehlikesiz Atıklar

“Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik” 05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmelik ile atıkların oluşumlarından bertarafına kadar çevre ve insan sağlığına zarar vermeden yönetimlerinin sağlanmasına yönelik genel esaslar belirlenmiştir. Aynı zamanda Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile Avrupa Birliği mevzuatının ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması sağlanmıştır.

Yönetmelikte “atık”, “üretici”, “sahip”, “yönetim”, “toplama”, “bertaraf” ve “geri kazanım” tanımları yapılmakta, atık yönetimi ilkeleri sıralanmakta, geri kazanım ve bertaraf faaliyetlerini yapan işletmeler için lisans ve kayıt tutma zorunluluğu getirilmekte, atık yönetim maliyetinin finansmanı ile ilgili hükümlere yer verilmektedir. Ayrıca atık kategorileri, atık bertaraf ve geri kazanım faaliyetleri ile 839 atık türü liste olarak verilmiştir.

Söz konusu 839 atık türünden 434 tanesi tehlikesiz atık özelliğindedir. Bu atıklardan tehlikeli atıklar, ambalaj ve evsel atıklar gibi atık türlerinin yönetimine ilişkin usul ve esaslar ilgili Yönetmeliklerle belirlenmiştir. Ancak, üretimden kaynaklanan bazı tehlikesiz atıkların yönetimi boşlukta kalmıştır. Bu aşamada bazı tehlikesiz atıkların çevre ve insan sağlığına zarar vermeden geri kazanım faaliyetlerinin yönetilebilmesi amacıyla Bakanlığımızca “Bazı Tehlikesiz Atıkların Geri Kazanımı Tebliği” hazırlanmış ve 17 Haziran 2011 tarih ve 27967 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Tehlikesiz atıkların düzenli depolama faaliyetleri, 26 Mart 2010 tarih ve 27533 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik” kapsamında yürütülmektedir. Yönetmeliğin Ek-2 kapsamında yapılan analiz sonuçlarına göre atıklar, I. Sınıf, II. Sınıf ya da III. Sınıfı Düzenli Depolama Sahalarında bertarafı sağlanmaktadır.

Türkiye’de tehlikesiz atık statüsünde olan ve miktar olarak oldukça fazla olan demir çelik sektöründen kaynaklanan, cüruf atıkları; Termik santrallerden kaynaklanan, kül atıkları ve daha çok biyolojik arıtma tesislerinden kaynaklanan arıtma çamurları bu atık grubunda değerlendirilmektedir.

İlimizde tehlikesiz atıklar konusunda gerçekleştirilen çalışma bulunmamaktadır.

Çizelge C.20 – İlimizdeki 2012 Yılı İçin Sanayi Tesislerinde Oluşan Tehlikesiz Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Edilmesi İle İlgili Verileri (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012)

Aktivite kodu*	Atık Kodu**	(....) Yılı						
		Atık Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım %' si	Geri Kazanım Yöntemi	Bertaraf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf %' si	Bertaraf Yöntemi
-	-	-	-	-	-	-	-	-

*Atık Yönetiminin Genel Esasları ya da Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği’nde tanımlanan 2 rakamlı aktivite tipini gösterir.

** Aynı yönetmeliklerde her bir aktivite için sıralanan tehlikeli atık kodu (6 rakamlı).

İlimizdeki 2012 Yılı İçin Sanayi Tesislerinde Oluşan Tehlikesiz Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Edilmesi İle İlgili verilere ulaşamamıştır.

C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar, 05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik”in Atık Listesinde; 10 02 koduyla, “**Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar**” olarak belirtilen başlık altında yer almaktadır. Söz konusu atık sınıflandırılması Çizelge C.21’de gösterilmektedir.

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge C.21 – Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar Listesi

ATIK KODU	ISIL İŞLEMEN KAYNAKLANAN ATIKLAR	KATEGORİ
10 02	Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar	
10 02 01	Cüruf işleme atıkları	
10 02 02	İşlenmemiş cüruf	
10 02 07*	Tehlikeli maddeler içeren gazların arıtımı sonucu ortaya çıkan katı atıklar	M
10 02 08	10 02 07 dışında gaz arıtımı sonucu ortaya çıkan katı atıklar	
10 02 10	Haddehane tufalı	
10 02 11*	Soğutma suyunun arıtılmasından kaynaklanan yağ içerikli atıklar	M
10 02 12	10 02 11 dışındaki soğutma suyu arıtma atıkları	
10 02 13*	Gaz arıtımı sonucu oluşan ve tehlikeli maddeler içeren çamurlar ve filtre kekleri	M
10 02 14	10 02 13 dışındaki gaz arıtımı sonucu oluşan çamurlar ve filtre kekleri	
10 02 15	Diğer çamurlar ve filtre kekleri	
10 02 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	

Çizelge C.22 – İlimizdeki 2012 Yılı İlerdeki Demir ve Çelik Üreticileri Üretim Kapasiteleri, Cüruf ve Bertaraf Yöntemi (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012)

Tesis Adı	Kullanılan Hammadde Miktarı (ton/yıl)	Cüruf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi
-	-	-	-
TOPLAM			

İlimizde Demir Çelik Üretimi Tesisi bulunmamaktadır.

C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

İlimizde kömürle çalışan termik santral bulunmamaktadır.

Çizelge C.23– Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmeliğe göre Termik Santral Atıkları

ATIK KODU	ISIL İŞLEMEN KAYNAKLANAN ATIKLAR	KATEGORİ
10 01	Enerji Santrallerinden ve Diğer Yakma Tesislerinden Kaynaklanan Atıklar (19 Hariç)	
10 01 01	(10 01 04'ün altındaki kazan tozu hariç) dip külü, cüruf ve kazan tozu	
10 01 02	Uçucu kömür külü	
10 01 03	Turba ve işlenmemiş odundan kaynaklanan uçucu kül	
10 01 04*	Uçucu yağ külü ve kazan tozu	A
10 01 05	Baca gazı kükürt giderme işleminden (desülfrizasyon) çıkan kalsiyum bazlı katı atıklar	
10 01 07	Baca gazı kükürt giderme işleminden (desülfrizasyon) çıkan kalsiyum bazlı çamurlar	
10 01 09*	Sülfirik asit	A
10 01 13*	Yakıt olarak kullanılan emülsifiye hidrokarbonların uçucu külleri	A
10 01 14*	Atıkların birlikte yakılmasından (co-incineration) kaynaklanan ve tehlikeli maddeler içeren dip külü, cüruf ve kazan tozu	M
10 01 15	10 01 14 dışındaki birlikte yakılmadan (co-incineration) kaynaklanan dip külü, cüruf ve kazan tozu	
10 01 16*	Atıkların birlikte yakılmasından (co-incineration) kaynaklanan ve tehlikeli maddeler içeren uçucu kül	M
10 01 17	10 01 16 dışındaki birlikte yakılmadan (co-incineration) kaynaklanan uçucu kül	
10 01 18*	Tehlikeli maddeler içeren gaz temizleme atıkları	M
10 01 19	10 01 05, 10 01 07 ve 10 01 18 dışındaki gaz temizleme atıkları	
10 01 20*	Saha içi atıksu arıtımından kaynaklanan tehlikeli maddeler içeren çamurlar	M
10 01 21	10 01 20 dışındaki saha içi atıksu arıtımından kaynaklanan çamurlar	
10 01 22*	Kazan temizlemesi sonucu çıkan tehlikeli maddeler içeren sulu çamurlar	M
10 01 23	10 01 22 dışındaki kazan temizlemesi sonucu çıkan sulu çamurlar	
10 01 24	Akışkan yatak kumları	

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

10 01 25	Termik santrallerin yakıt depolama ve hazırlama işlemlerinden çıkan atıklar	
10 01 26	Soğutma suyu işlemlerinden çıkan atıklar	
10 01 99	Başka bir şekilde tanımlanmamış atıklar	

C.12.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları

İlde sanayi kuruluşları ve belediyenin sanayi/evsel/ kentsel Atıksu Arıtma Tesisi bulunmamaktadır.

C.13. Tıbbi Atıklar

Adıyaman Belediyeler Birliği Başkanlığı ile Gaziantep Büyükşehir Belediyesi arasında protokol yaptırılarak ilimizde bulunan Tıbbi Atıkların toplanarak Sterilizasyon tesisinde bertaraf edilmesi sağlanmaktadır. Bu kapsamda ilimizde 2012 yılında 329.402 kg Tıbbi Atık toplanarak Sterilizasyon Tesisinde bertaraf edilmiştir.

Mahalli Çevre Kurulunca 31.01.2012 tarih ve 141 sayılı kararı ile Tıbbi Atıkların Kontrolü yönetmeliğinin 23. Maddesi gereğince Adıyaman ilinde 2012 yılı tıbbi atık ücreti 1,98 TL/kg + KDV olarak belirlenmiştir.

Çizelge C.24– 2012 Yılında İlimiz İl Sınırları İçindeki Belediyelerde Toplanan Tıbbi Atıklar(2012) (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2012)

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atıkların Taşınması		Tıbbi Atık Taşıma Aracı Sayısı *		Toplanan tıbbi atık miktarı ton/gün	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesisi Sterilizasyon/ Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu	Özel	Kamu		Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmanın	Tesisin Bulunduğu İl
Gerger Belediyesi		X		X		2	0,005		X		X	
Samsat Belediyesi				X			0,006	X				
Tut Belediyesi		X		X		1	0,010		X		X	
Adıyaman Belediyesi	X		X		9		0,912		X		X	
Samsat Belediyesi				X			0,006	X				
Sincik Belediyesi			X						X		X	
Gölbaşı Belediyesi									X		X	
Besni Belediyesi			X				0,045		X		X	

*Tıbbi atık taşıma aracı sayısı "adet" olarak belirtilecektir.

Çizelge C.25- İlimizdeki Yıllara Göre Tıbbi Atık Miktarı (Adıyaman Belediyeler Birliği, 2012)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tıbbi Atık Miktarı (ton)						333,227

C.14. Maden Atıkları

Çizelge C.26 – Maden Atıklarının Sınıflandırılması

Atık Kodu	Madenlerin aranması, çıkarılması, işletilmesi, fiziki ve kimyasal işleme tabi tutulması sırasında ortaya çıkan atıklar	Kategori
01 01	Maden kazılarından kaynaklanan atıklar	--
01 03	Metalik Minerallerin Fiziki ve Kimyasal Olarak İşlenmesinden Kaynaklanan Atıklar	-
01 04	Metalik Olmayan Minerallerin Fiziki ve Kimyasal İşlemlerinden Kaynaklanan Atıklar	-
01 05	Sondaj Çamurları ve Diğer Sondaj Atıkları	-

Çizelge C.27– İlimizdeki 2012 Yılı Maden Zenginleştirme Tesislerinden Kaynaklanan Atık Miktarı (Kaynak, yıl)

Tesis Adı	İşlenen Cevherin Adı	Atık Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi	Depolama sınıfı
-	-	-	-	-

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar

Ç. KİMYASALLARIN YÖNETİMİ

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

İlde “Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelik” kapsamında yapılan çalışma bulunmamaktadır.

Çizelge Ç.1 – İlimizdeki 2012 Yılı SEVESO Kuruluşlarının Sayısı(Kaynak, yıl)

KURULUŞ	SAYISI
Alt Seviye	
Üst Seviye	
TOPLAM	

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar

D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

D.1. Ormanlar ve Milli Parklar

Ülkemiz ormancılığında olduğu gibi Adıyaman ilinde de ormancılık gerilemeye yüz tutmuştur. Ormanların asırlarca bilinçsiz kullanımı sonucu, bugün ormanlarla kaplı olması gereken alanlar, adeta çıplak vaziyettedir. Ormancılığın geliştirilmesi için ulusal projelere paralel olarak Adıyaman'da da bir çok faaliyete girişilmiştir. İlin mevcut orman varlığı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Çizelge D.1- Orman Varlığı (Orman İşletme Şefliği)

İlçeler	Orman köyü sayısı	Ormanlık Alan Toplamı(Ha)
Merkez	29	
Besni	14	
Çelikhan	13	
Gerger	31	
Gölbaşı	19	
Kahta	16	
Sincik	16	
Tut	1	
Samsat		
TOPLAM	139	187.858

Adıyaman ormanlarının büyük bir kısmı meşeliklerden oluşmakta, az bir kısmı ise bozuk koru niteliğindedir.

Adıyaman İli sınırları içerisinde Nemrut Dağı ve çevresindeki 13.850 ha alan, Bakanlar Kurulu'nun 88/13572 sayılı kararı ile Milli Park ilan edilmiş olup, karar 17.01.1989 gün ve 20052 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Nemrut Dağı Milli parkı içinde Sit alanları, gelişme alanları, av koruma ve gelişme alanları, orman ve tarım alanları belirlenmiştir.

D.2. Çayır ve Mera

İlimizde 1998 yılında 4342 Sayılı Yasa gereğince Mera Tespit, Tahdit ve Tahsis çalışmaları başlatılmış olup İl genelinde 8 İlçe ve 394 Köyde başlatılan tespit çalışmaları çiftçi bazında tamamlanmıştır.

İl genelinde tahminen 39.754,1 ha Mera alanımız mevcut görülmektedir. Daha sonraki yıllarda ise Islah Tahdit ve Tahsis çalışmaları yapılmıştır. Kanun gereği yapılan çalışmaların gereği Mera Fon Bütçesinden karşılanmaktadır.

Türkiye genelinde 44 milyon ha. Mera alanı, 12,3 milyon ha. Kadar düşmüştür. Bitki örtüsü ile kapalı alan yüzdelерinin ise, %8,15 arasında değiştiğini göstermiştir. Ayrıca hayvanların faydalanmadığı dikenli bitkiler, yabancı otlar ve çalılık ile taşlık – kayalık alanlar geriye kalmıştır. İlimizde yapılan Mera tespit çalışmaları dökümü aşağıda çıkarılmıştır.

ADİYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge D.2-

İLÇE ADI	TOPLAM KÖY SAYISI	APLİK VE HAR. TES. KÖY SAY.	MERA PARSEL SAYISI	TOPLAM ALAN HEKTAR
Merkez	116	64	242	10.987,0
Besni	70	21	109	4.333,7
Çelikhan	18	16	258	12.743,0
Gerger	45	23	194	6.140,5
Gölbaşı	33	-	-	-
Kahta	85	28	175	3.382,9
Samsat	17	13	89	2.167,0
Sincik	24	-	-	-
Tut	12	-	-	-
TOPLAM	420	164	1.067	39.754,1

Adıyaman ili çayır ve mera alanları toplam: **225.775 ha'** dır (Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü)

İlimizin kaliteli kaba yem üretimi yetersiz durumdadır. Meralarımızın tespit ve ıslahı gerekmektedir. Hedefimiz; meralarımızı ıslah ederek, kaba yem üretimini yaygınlaştırıp yetiştiricilerimizi eğiterek modern işletmeciliğin gerektirdiği bilgi ve becerileri arttırmak olacaktır.

D.3. Sulak Alanlar

İlimizde Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği kapsamında Gölbaşı İlçesinde Gölbaşı, Azaplı ve İnekli gölleri mevcuttur.

D.4. Flora

Fırtıllaria Imperialis
Fırtıllaria Persica

Güneydoğuda ve Adıyaman İlinde bu iki tür mevcuttur. Bunların haricinde bitkilerin bulunduğu endemik alanda doğal yapıları itibari ile sümbül, nergis ve çiğdem yer yer gözükmele birlikte bazı lokal alanlarda yoğun olarak bulunmaktadır. Her ne kadar Güneydoğu Anadolu Bölgesinde ve İlimizde bitki florası genotipleri olarak bunlardan müteşekkildir. Yer yer bunların dışında bitkilere de rastlanmaktadır.

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Fırıtullaria Imperialis: Bölgemizde ağlayan gelin, hünkar lalesi hatta Osmanlı İmparatorluğunun bir devrine ismini vererek Osmanlı Lalesi olarak ta anılmaktadır. Çiçekleri çan şeklinde olup yere baktığı için bu gruba ters lalelerde denmektedir.

Fırıtullaria Persica: Çiçekleri mor ve rozet görünümlü olup, literatürde Adıyaman lalesi olarak bilinmektedir. Bölgemizin çeşitli yerlerinde bu laleye Karamuk adı da verilmektedir. Genel olarak çiçekleri kokulu olup, ince bir dal üzerinde rozet şeklinde ve ters olarak yere dönük olduğundan bu türde ters lale olarak anılmaktadır.

Flora: Adıyaman ili, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri arasında geçit bir il hatta kısmen Akdeniz bölgesi özelliklerini de taşır. Bu nedenle bitki örtüsü de söz konusu üç bölgenin özelliklerini taşır. Yüksek rakımlı yerler genelde meşe ağaçları ile kaplanmış olmakla birlikte, bu alanların yer yer muhtelif nedenlerle çıplak hale geldiği görülür. Tarla alanlarının bulunduğu alçak rakımlı arazilerdeki bitki örtüsü ise insanlar eliyle büyük tahribe uğradığından, adeta tamamen ortadan kaldırılmıştır. Yaz mevsiminin uzun ve kurak geçmesi dolayısıyla orman içi bitki örtüsü yok denecek kadar azdır. Tarım yapılmayan alanlar çayır, mera, yabani ağaçlar ve makilerle kaplıdır.

Adıyaman İlinde Tespit Edilmiş Olan Flora:

1- Meşe	27- Has Haç
2- Alıç	28- Akdiken Yemişken
3- Yabani Elma	29- Asfalt Tırtılı
4- Alalat	30- Dağ Muşmulası
5- Yabani Erik	31- Kokulu Menekşe
6- Badem	32- Kılıç Otu
7- Böğürtlen	33- Duvar sarmaşığı
8- Laden	34- Adi Zakkum
9- Ayı Üzümü	35- Küsküt
10- Sumak	36- Kar Dikeni
11- Sakız	37- Ballı Baba
12- Menengiç	38- İt sineği
13- Ardıç	39- Bakla Otu
14- Çam	40- Güveren Otu
15- Sedir	41- Yer Meşesi
16- Çayır Otları	42- Yavşan Otu
17- Domuz Ayrığı	43- Keten Otu
18- Geven	44- Hanımeli
19- Sütleğen	45- Ayı Pençesi
20- Orman Çileği	46- Çam Çiçeği
21- Menekşe	47- Solucan Otu
22- Sarmaşık	48- Hasır Otu
23- Gıcır	49- Köpek Kuyruğu
24- Kekik	50- Kılıç Yulat
25- Eğrelti ve Yavşanlar	51- Kırboğum
26- Ak Dut	52- Orkide

Adıyaman İlinin yüzölçümünün % 19,8'ini (150.757 ha) Orman ve Fundalık alanlar oluşturmaktadır. Ormanlar ağırlıklı olarak Adıyaman: Kızılçam, Meşe, Ardıç, Menengiç, ve Sakız Gölbaşı, Tut ve Besni: Kızılçam, Meşe, Ardıç ve ve Sakız Kahta, Samsat ve Sincik: Kızılçam, Karaçam, Sedir, Sarıçam, Meşe ve Ardıç Çelikhhan: Karaçam, Meşe ve Ardıç türlerinden oluşmaktadır.

Buna bağlı olarak ağaç türleri ve Toplam Orman Alanı aşağıdaki gibidir:

1- Meşe 2- Kızılcım 3- Karaçam 4- Ardıç 5-Menengiç 6-Sarıçam 7-Sakız

Toplam 181216 Ha. Alanı kaplamaktadır.

Adıyaman şehri, Güneydoğu Toroslar'ın güney eteğinde (Güneydoğu Toroslar'ın duldasında) ort. 678 m. yükseklikteki bir düzlük alanda yer almaktadır. Buna göre, doğal bitki örtüsü ile ortam ilişkisinde öncelikle iklim faktörünü ele almak gerekir. Çünkü bitkilerin yetişmesi, büyümesi ve gelişmesinde en etkili faktör, iklim faktörüdür. İklim faktörünün içinde, güneşten gelen radyasyon (insalasyon), sıcaklık, yağış, havadaki nispi nem ve rüzgar yer alır. Bunların en önemlisi sıcaklık, nem ve yağıştır. Zira bitkinin topraktan suyu alabilmesi (emebilmesi) ve fotosentez yapabilmesi için sıcaklığı, terleme yapabilmesi içinde topraktaki suya ihtiyaç vardır. Topraktan suyu alabilmesi için de yağış gereklidir. O halde bu unsurların (elemanların) birbirini tamamlaması gerekir. Bunlardan biri eksik olursa bitkinin yetişmesi, büyümesi ve gelişmesi söz konusu olamaz.

Adıyaman'da sıcaklık ve yağışın yıl içindeki dağılımını özetlersek, yağışın, sıcaklık değerinin düşük olduğu kış mevsiminde % 53,8 (414,0 mm)'nin düştüğünü buna karşılık Eylül dahil 4-5 ay kurak geçen yaz mevsiminde nispi nemin en az değerine (% 27) kavuştuğu bir ortamda güneşlenme radyasyon süresinin arttığını (12 saati geçer), sıcaklık değerinin (ort. 29.0°C) gibi yüksek olduğunu, buna bağlı olarak da yıllık ortalama buharlaşmanın %66'sının (117,9 mm) gerçekleştiğini görürüz. Bu kısa değerlendirmemizin yanında şunu da belirtmek gerekir; kurak aylar sayısının 4'ün üzerinde olduğu yerlerde ağaç pek yetişmez. Başka ifadeyle orman vejetasyonu çok zayıftır.

Bitki ile yağış ilişkisinin ortaya konulmasında ayrıca kurak devre süresinin tespitinde Thortntwaite metoduna göre indis değeri I: 14.3 olan Adıyaman, yarı nemli iklim bölgesinde yer alır ve bitki örtüsü steptir.

Alanda tespit edilen bitki türleri listesi:

Poacene(Buğdaygiller)

- Triticume spp.(Buğday)
- Triticom boeo ticume (Yabani Buğday)
- Avena Fatua (Yabani Yulaf)
- Hordeum sppç (Arpa)
- Lolium spp. (Çim türleri)

Brassicacene(Hardalgiller)

- Brassica nigra (Kara hardal otu)
- Capsella bursa (Çoban çantası)

Malvaceae(Ebegümeçgiller)

- Malva sylvestris (Ebegümeçi)

Urticaceae(Isırgançgiller)

- Urtica arena (ısırgan otu)

D.5. Fauna

Türkiye faunası üzerindeki çalışmalar büyük oranda taksonomi ağırlıklı olup yöre ve havza bazında yapılmış fauna çalışmaları oldukça azdır.

Bu bölgede verilen vertebre faunası, belirli lokalitelerden toplanan örneklerle dayanmaktadır. Faunayı oluşturan canlıların gözlenmemesi, farklı mevsim ve saatlerde faal olmaları, göçmen hayvanlar, vb. unsurlar dikkate alındığında fauna çalışmaları dar bir alanda bile birkaç yıl alabilmektedir. Bölgedeki fauna türleri Sürüngenler, Yumuşakçalar, Memeliler ve Böcekler olmak üzere dört başlık altında incelenmiştir.

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Yumuşakçalar

Lubiricus terrestris (Toprak solucanı)

Sürüngenler

Testudo graece (Adi tosbağa)

Ophisops elegans (Tarla kertenkeleleri)

Böcekler

Musca domestica (Karasinek)

Malanophus differentialis (Tarla çekirgesi)

Forficularia sp. (Kulağakaçan)

Apis mellifera (Balarısı)

Vespe sp. (Yaban Arısı)

Carabus auratus (Kara Fatma)

Coccinellidae septempunctata (Uğur Böceği)

Formica sp. (Karıncalar)

Memeliler

Muridae (Faregiller)

Micritus arvalis (Tarlafaresi)

Kuş Türü	Göçmen	Yerleşik	Kış Ziyaretçisi	Yaz Ziyaretçisi
Kulaklı Tarla Kuşu		X		
İs Kırlangıcı	X			X
Kızıl Kırlangıç	X			
Kum Kırlangıcı	X			
Pencere Kırlangıcı	X			
Kır İncir Kuşu	X			X
Ağaç İncir Kuşu	X		X	
Dere İnci Kuşu	X		X	
Sarı Kuyruk Sallayan	X			X
Karaense Kuyruk Sallayan	X		X	
Dağ Kuyruk Sallayanı		X		
Ak Kuyruk Sallayan		X		
Kızıl Gerdan		X		
Bülbül	X			X
Ak Gerdan		X		
Bahçe Kızıl Kuyruğu		X		
Ev Kızılkuyruğu	X			X
Taş Kuşu		X		
Kuyruk Kakan		X		
Karakulak Kuyrukkakan	X			X
Kaya Ardıcı	X			X
Kara Tavuk		X		
Ökse Otu Ardıcı		X		
Ardıç	X		X	
Seddi Bülbülü		X		
Dere ArdıçKuşu	X			X
Gri Mukkalit	X		X	
Çalı Ötleğeni	X			X
Büyükbaşankara		X		
Mavibaşankara		X		
Mahsunbaşankara		X		

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çulha Kuşu		X		
Sarı Asma	X			X
Çekirge Kuşu	X			X
Saksağan		X		
Meşe Kargası		X		
Sarı Gaga Dağ Kargası		X		
Cüce Karga		X		
Leş Kargası		X		
Kara Karga		X		
Sığırcık	X		X	
Karaboyun Batağan		X		
Bahri		X		
Tepeli Pelikan	X		X	
Karabatak		X		
Gri Balıkçıl		X		
Erguvani Balıkçıl	X			X
Büyük Akbalıkçıl		X		
Küçük Akbalıkçıl	X			X
Cüce Balaban	X			X
Balaban		X		
Leylek	X			X
Kaşıkçıl	X			X
Çeltikçi	X			X
Boz Kaz	X		X	
Yeşilbaş Ördek		X		
Kirik Ördek	X		X	
Kılkuyruk	X		X	
Bağırtlak	X		X	
Akkuyruk		X		
Yılan Kartalı	X			X
Doğu atmacası	X		X	
Kızıl Şahin		X		
Küçük Kartal	X		X	
Sakallı Akbaba		X		
Küçük Akbaba	X			X
Kızıl Akbaba		X		
Kaya Kartalı		X		
Şah Kartalı		X		
Arıcıl	X		X	
Kerkenez		X		
Küçük Kerkenez	X			X
Gezginci Doğan		X		
Bıyıklı Doğan		X		
Delice Doğan	X			X
Urkeklik		X		
Kımalı Keklik		X		
Çil Keklik		X		
Bıldırcın	X			X
Turna	X		X	
Rahibe Turnası	X		X	
Kolyeli Yağmurkuşu	X			X
Kesik Kolyeli Yağmurkuşu	X		X	
Gri Yağmurkuşu	X		X	

Adıyaman İli Dahilinde Belirlenen Memeli Hayvanlar

1- Tilki	8- Malburlu Yarasa
2- Kurt	9- Cüce Yarasa
3- Çakal	10- Tarla Faresi
4- Yabani Tavşan	11- Sincap
5- Köstebek	12- Kirpi
6- Oklu Kirpi	13- Boz Ayı
7- Yaban Keçisi	

Yabani ve mahalli populasyonlar; **keklik, tilki, tavşan, çakal, domuz** ve **gelinciktir**. Ayrıca yayılım alanı olmamakla birlikte azda olsa **şahin, doğan** gibi yırtıcı kuşlar bulunmaktadır.

Kürklü Hayvanlar: İl sınırları içerisinde Gerger İlçesinde çok nadir olarak ayı olduğu gözlemlenmiştir.

Balıklar: Baraj gölü ve göletlerinde, göl, gölet ve akarsularda **sazan, alabalık, kefal** ve **yayın balığı** yetiştirilmektedir.

Adıyaman İlinde Bulunan Tabii ve Suni Göller ve Akarsularda Saptanan Balıklar

1- Alabalık	9- Ak Balık	17- Noktalı İnci Balığı
2- Gümüş Balığı	10- Dere Kayası	18- Meya Balığı
3- Tatlı Su Kefali	11- Beri Balığı	19- Kedi Balığı
4- Karabalık	12- Kaya Balığı	20- Çöpçü Balığı
5- Sazan	13- Yapışkan Balığı	21- Bizir
6- Yayın	14- Karaburun Balığı	22- Çirink
7- Yılan Balığı	15- Sis Balığı	23- Şiran Balığı
8- Dağ Alabalığı	16- Bıyıklık Balık Şabot	

Sürüngenler

Adıyaman İlinde Saptanan Amfibi ve Sürüngenler

1- Siğilli Kurbağa	9- Gece Kurbağası
2- Ağaç Kurbağa	10- Yeşil Kurbağa
3- Ova Kurbağası	11- Adi Tosbağa
4- Su Kaplumbağası	12- Dikenli Keler
5- Adi Bukalemun	13- Urfa Keleri
6- Yeşil Kertenkele	14- Tarla Kertenkelesi
7- Duvar Kertenkelesi	15- Kara Yılan
8- Kör Yılan	16- Su Yılanı
Colubar jugulari	Ok yılanı
Colubar constrictor	Kara yılan
Tytrlapatel	Kör yılan
Natrix tessellata	Su yılanı

Kaplumbağa ve kurbağalar

Muaremys caspia	Çizgili kaplumbağa
Testudo graeca	Kara kaplumbağası
Pebbates syriacus	Toprak kurbağası
Bufo viridis	Haçlı kurbağa
Hyla arborea	Ağaç kurbağası

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Adıyaman İlinde Böcek Varlığı Çeşitlilik Göstermekle Birlikte En Çok Görülen Böcekler:

Kara Sinek, Bal Arısı, Yaban Arısı, Kara Fatma, Uğur Böceği ve Karıncadır. Adıyaman ili Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri arasında köprü vazifesi gören bir şehirdir. Hatta kısmen Akdeniz Bölgesinin özelliklerini de taşır. Bu nedenle bitki örtüsü Rakım yükseldikçe ağaç türleri değişmekte kimi bölgelerde meşeliklere rastlamak mümkün olmaktadır. Doğan, şahin, baykuş, keklik gibi yabani kuş türleri yanında tavşan, tilki, çakal gibi yaban hayvanları da Adıyaman il sınırları içerisinde yaşama alanlarına sahiptirler.

Bu üç bölgenin özelliklerini taşımaktadır. Yüksek rakımlı yerler genelde meşe ağaçları ile kaplanmış olmakla birlikte, su ve toprak erozyonu nedeni ile çıplak hale gelmiş araziler de mevcuttur. Yaz mevsiminin uzun ve kurak geçmesi dolayısıyla orman içi bitki örtüsü yok denecek kadar azdır. Tarım yapılmayan alanlar çayır, mera, yabani ve ağaçlarla kaplıdır. Sazlık, bataklık alanlarda suyu seven bitki türlerine rastlanmaktadır.

D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

İlimizde Tabiatı Koruma Alanı bulunmamaktadır. Adıyaman İli sınırları içerisinde Nemrut Dağı ve çevresindeki 13.850 ha alan, Bakanlar Kurulu'nun 88/13572 sayılı kararı ile Milli Park ilan edilmiş olup, karar 17.01.1989 gün ve 20052 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Nemrut Dağı Milli parkı içinde Sit alanları, gelişme alanları, av koruma ve gelişme alanları, orman ve tarım alanları belirlenmiştir. Tabiat Anıtı ve Tabiatı Koruma Alanları bulunmamaktadır.

Adıyaman İli Gölbaşı İlçesi hudutları dahilinde bulunan ve 2076 ha. alanın 12/05/2008 tarihli ve 2008/13745 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile "Gölbaşı Gölleri Tabiat Parkı" olarak ilan edilmiştir.

D.7. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar

E. ARAZİ KULLANIMI

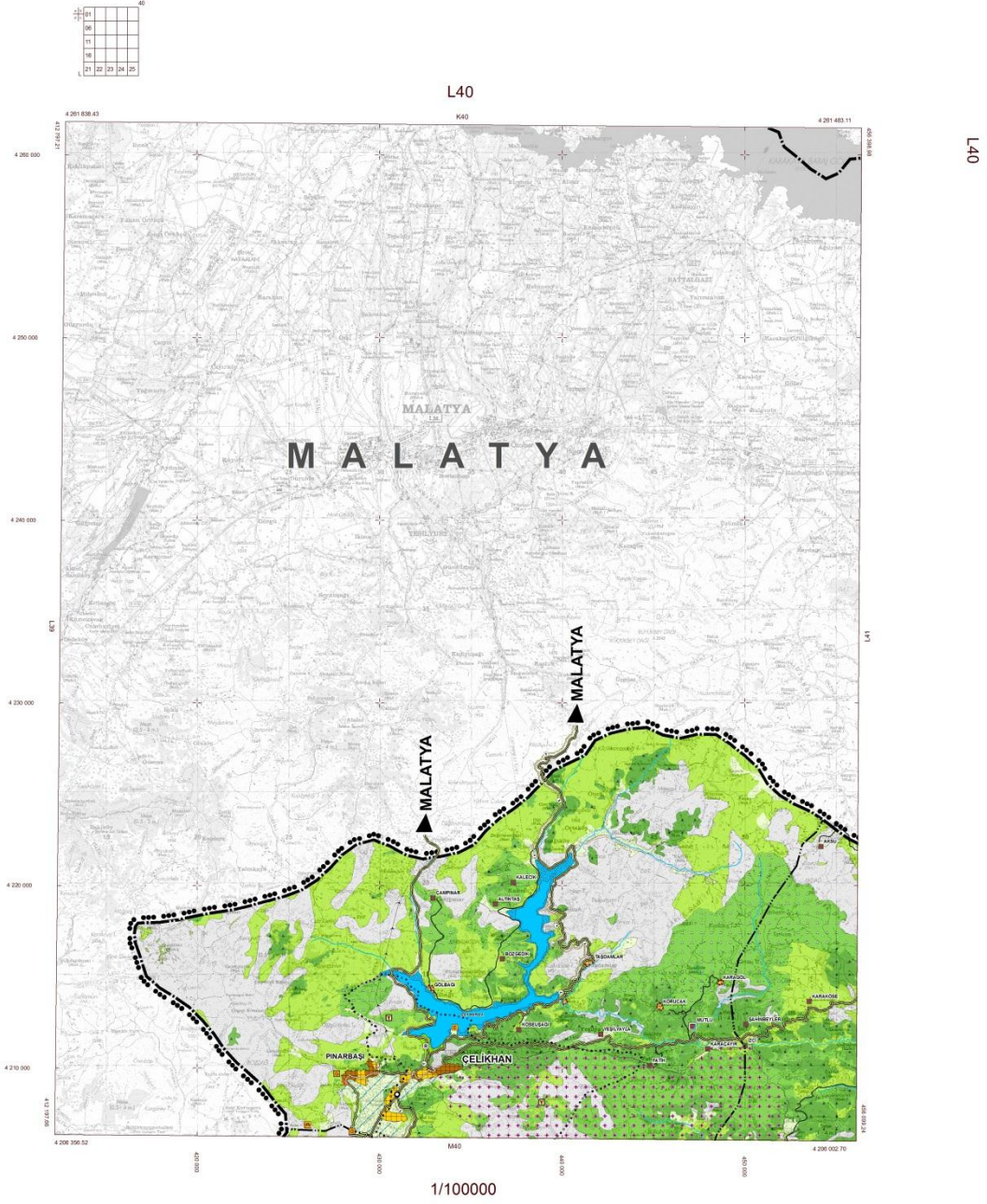
E.1. Arazi Kullanım Verileri

Çizelge E.1– 2012 Yılı İlimizin Arazilerinin Kullanımına Göre Arazi Sınıflandırılması (2011 Çevre Durum Raporu)

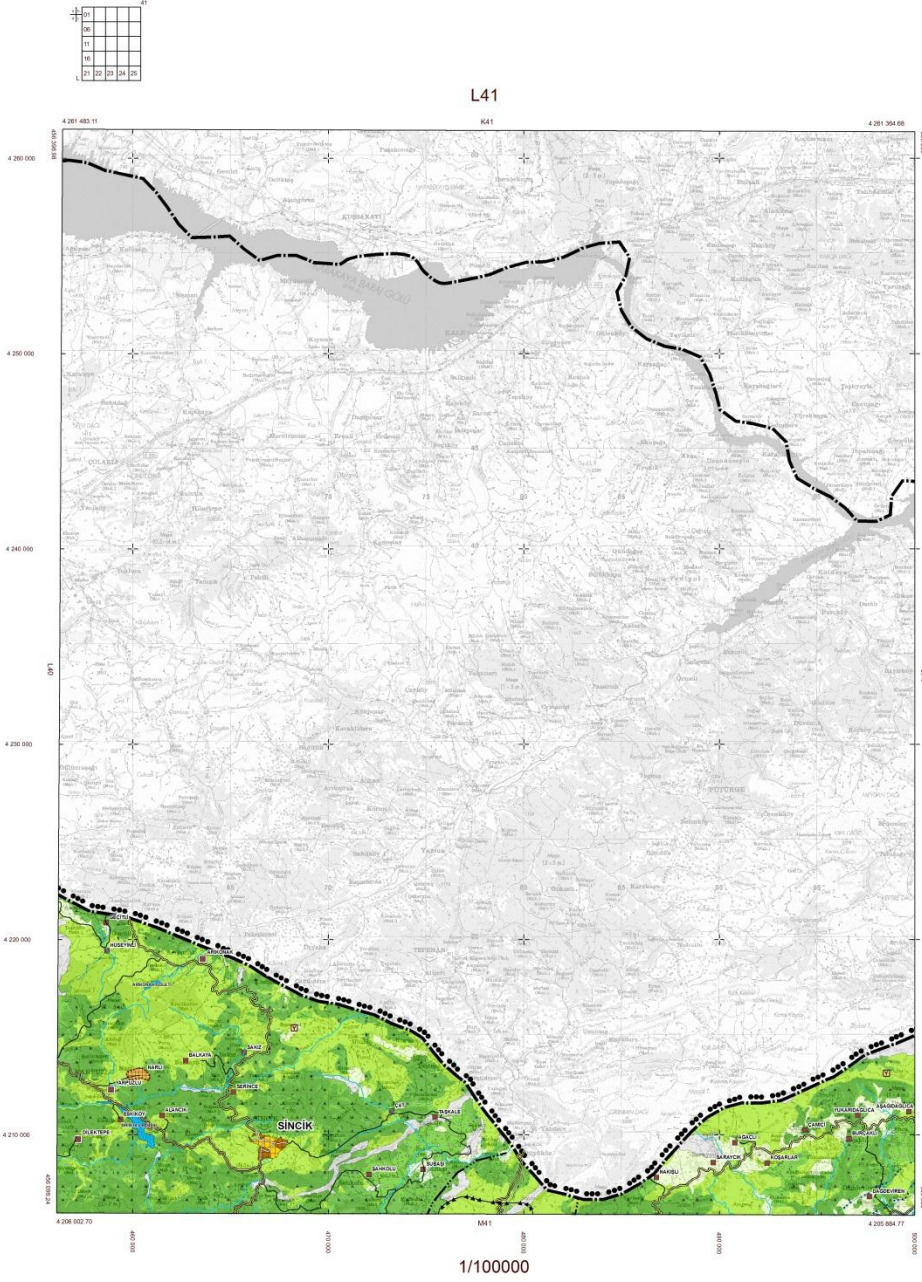
Arazi SINIFI	Alanı (ha)	(%)
1. Sınıf Araziler	24.448	3,6
2. Sınıf Araziler	47.012	6,9
3. Sınıf Araziler	62.803	9,3
4. Sınıf Araziler	63.645	9,4
5. Sınıf Araziler	111	0,0
6. Sınıf Araziler	75.686	11,1
7. Sınıf Araziler	377.426	55,6
8. Sınıf Araziler	27.491	4,1
TOPLAM	678.622	100,0

E.2. Mekânsal Planlama

E.2.1. Çevre düzeni planı

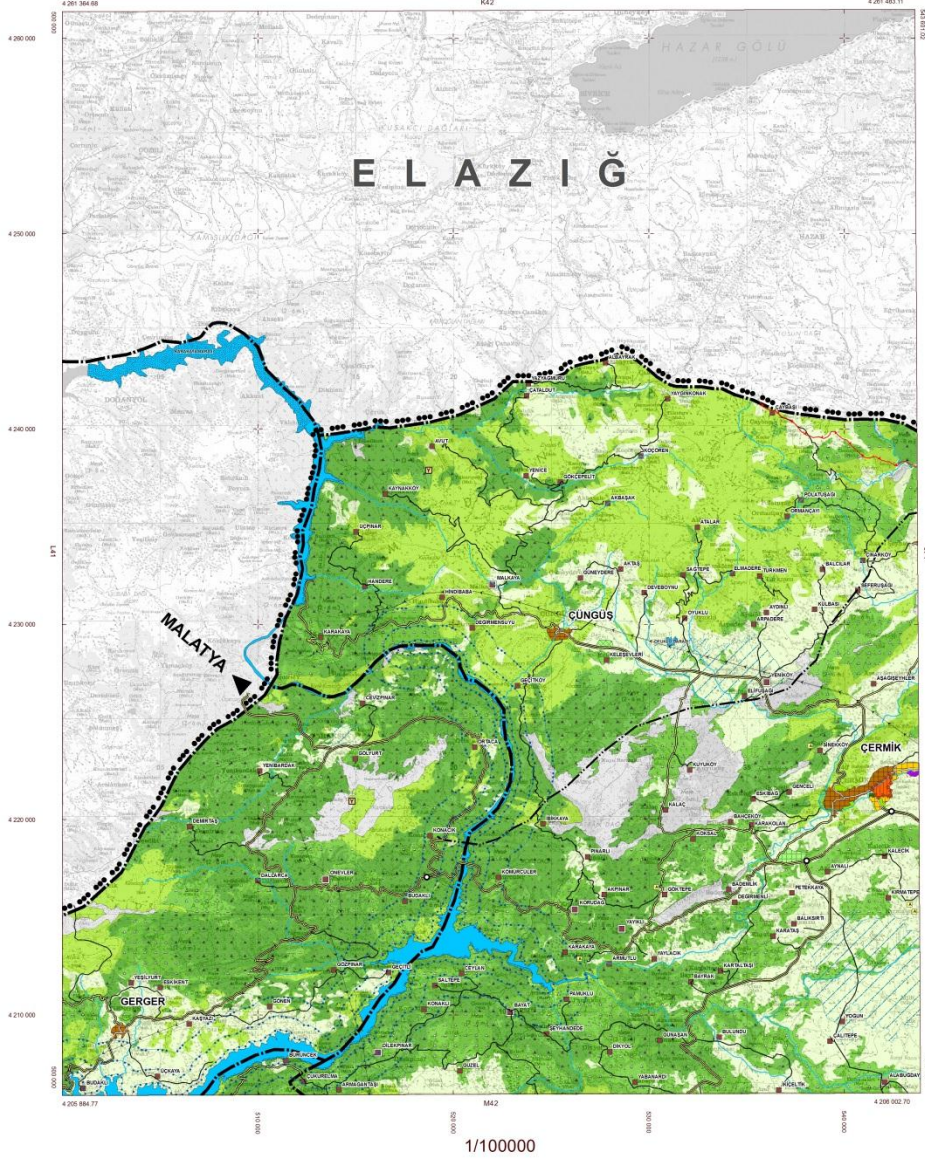
ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

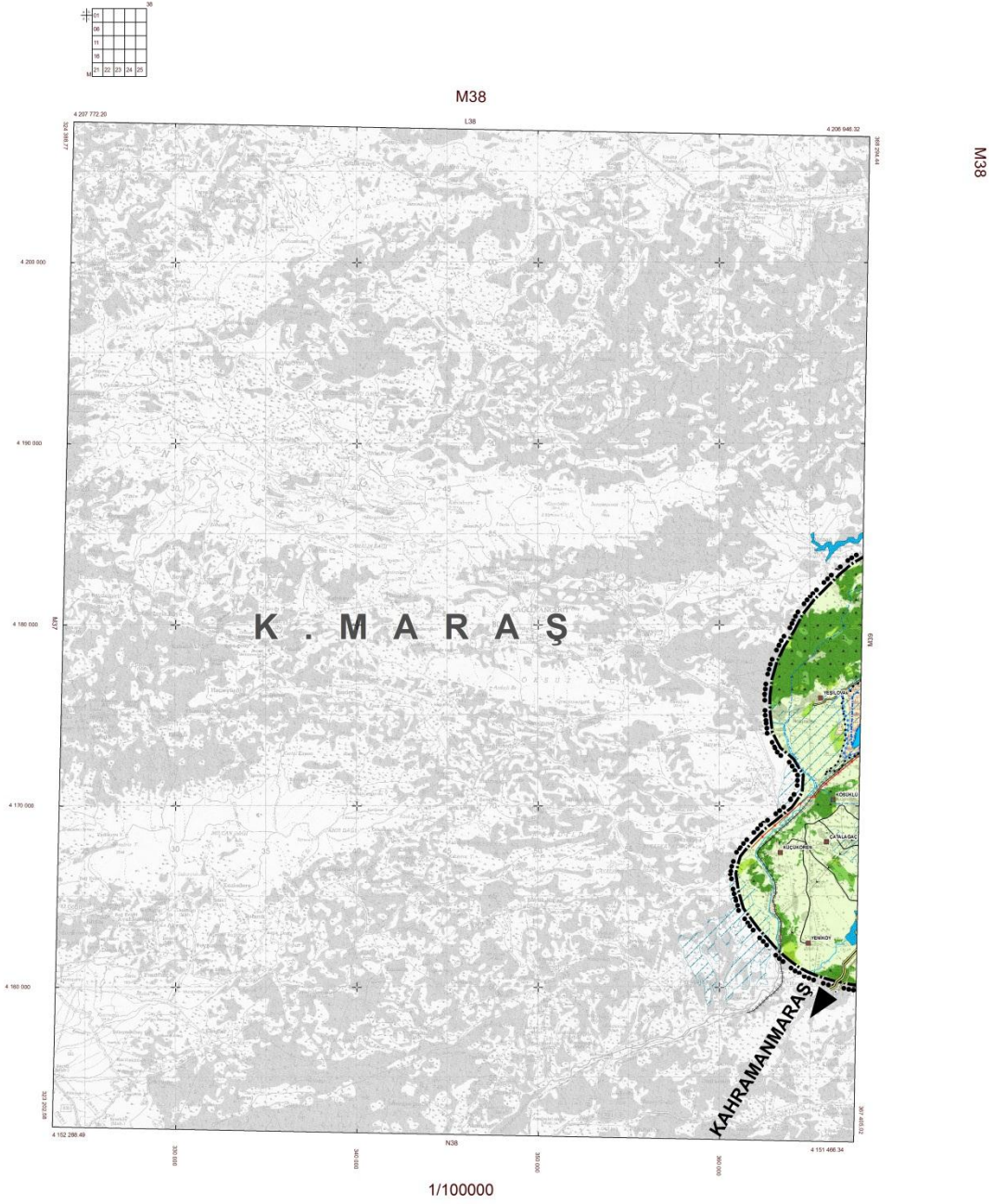
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

L42

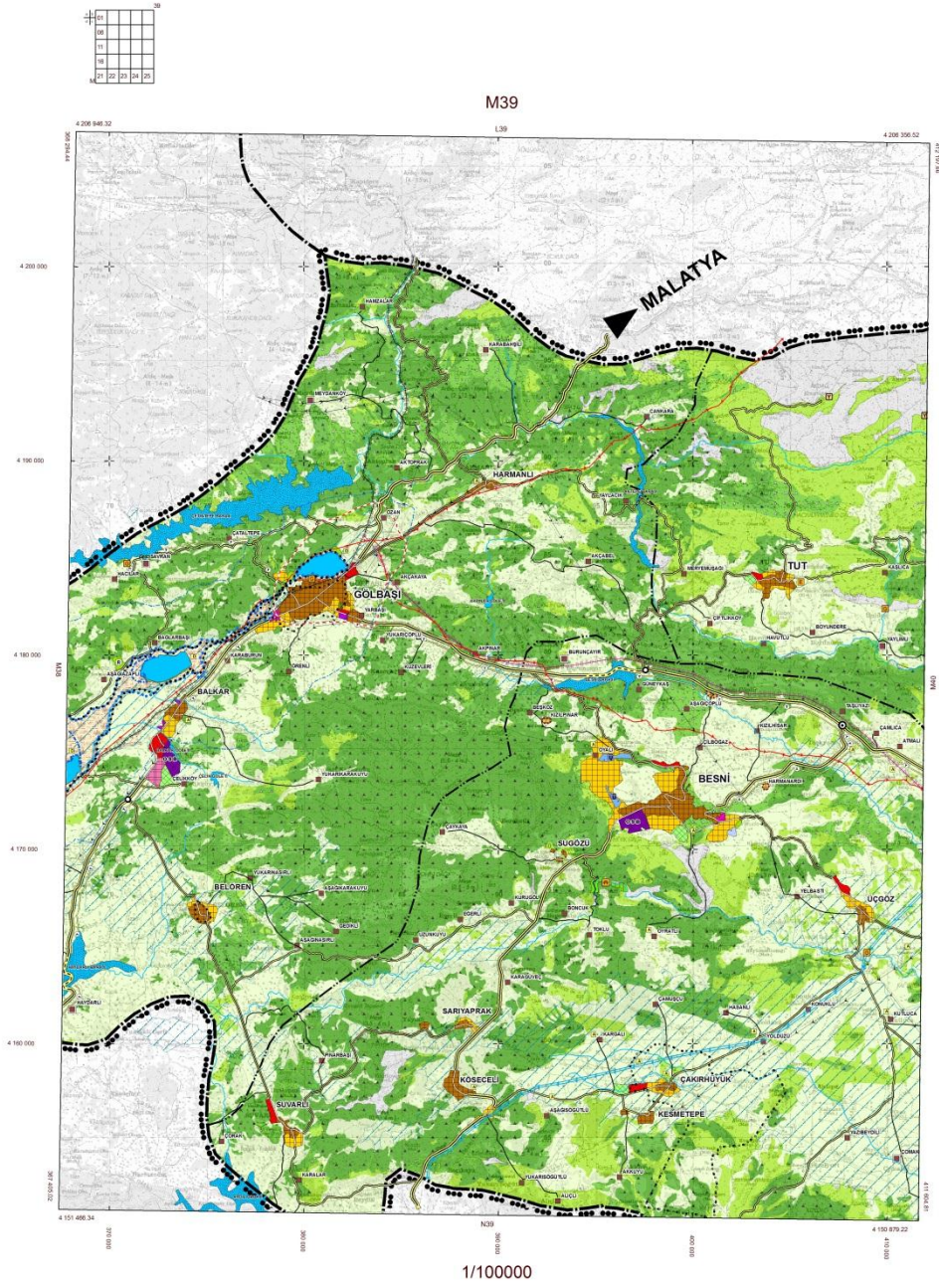

L42

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

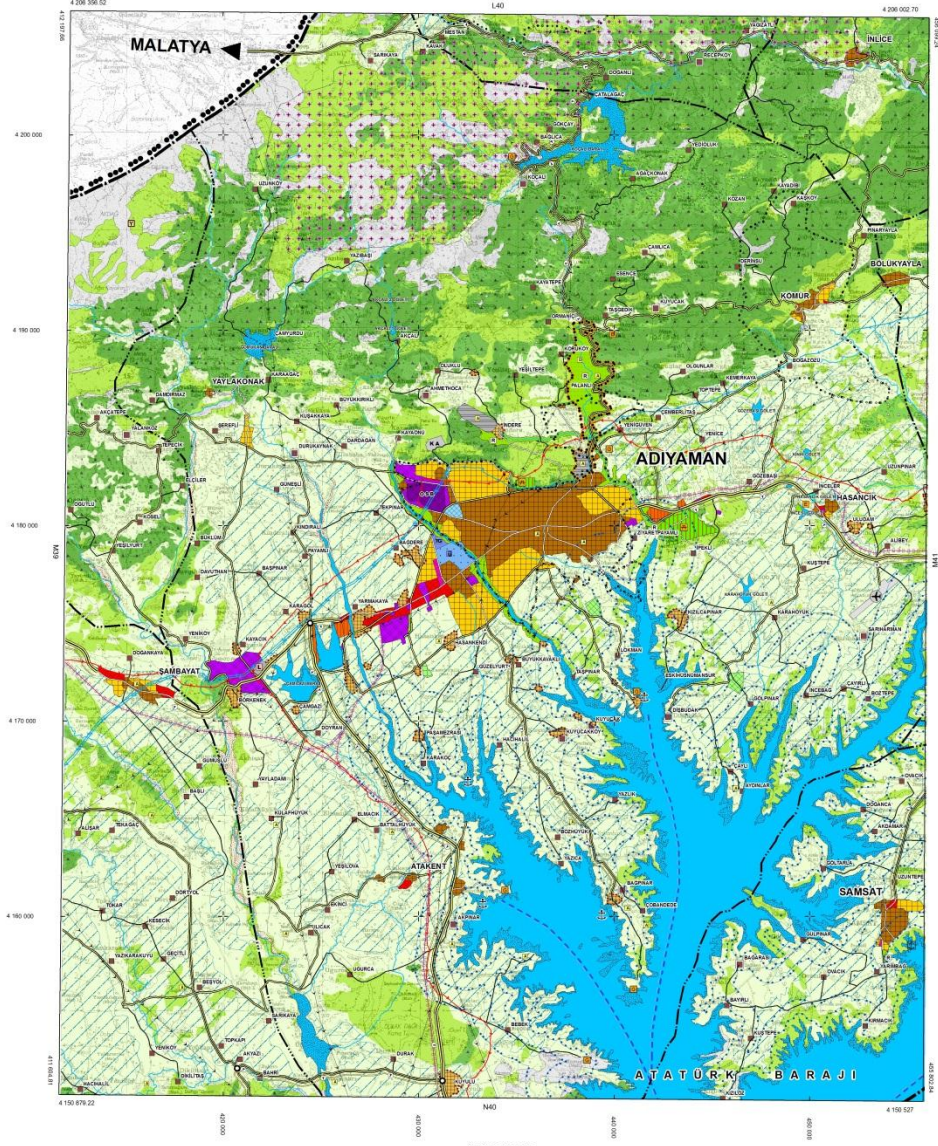

M39

ADİYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

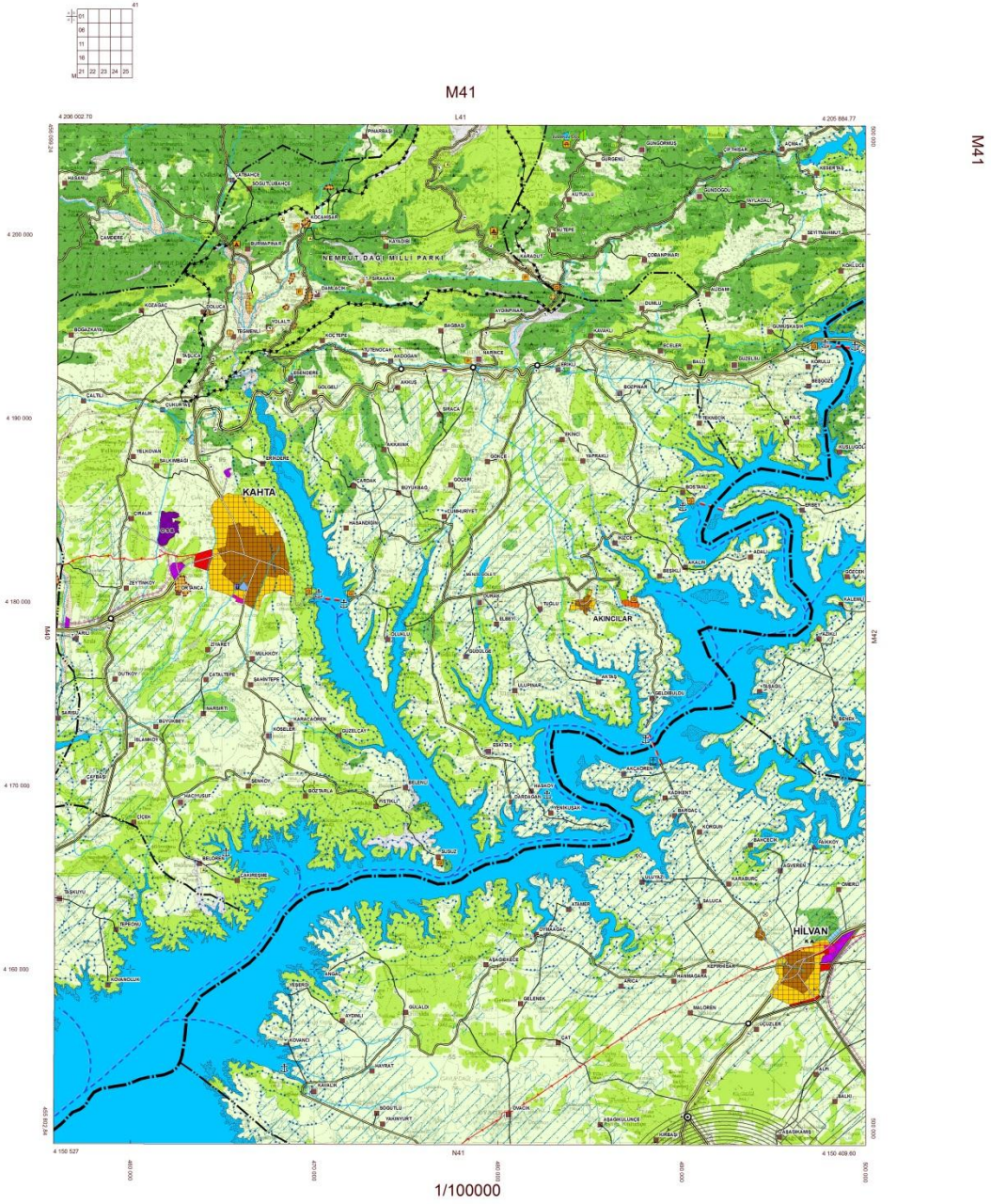

M40

M40

1/100000

E.3. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar:
Adiyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

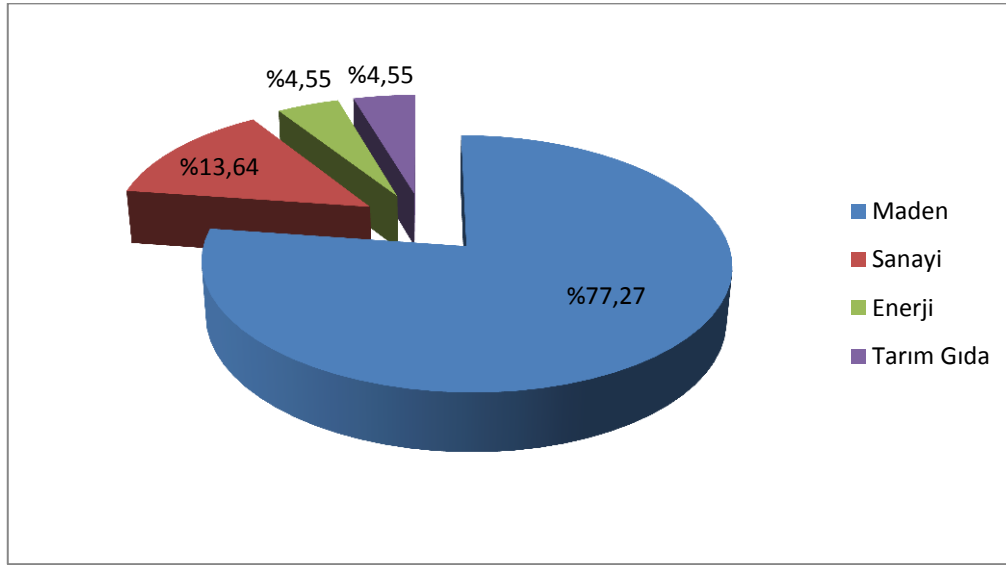
F.1. ÇED İşlemleri

2012 yılında 3 Firmaya “ÇED Gereklidir.” 22 Firmaya “ÇED Gerekli Değildir.”, 60 firmaya “ÇED Hükümlerinden Muaf” kararı verilmiştir.

Ayrıca; 8 adet ÇED Sürecine Halkın Katılım Toplantısı düzenlenmiş olup, Bakanlığımızca 3 Projeye ÇED Olumlu Görüşü verilmiştir.

Çizelge F.1 – İlimizde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2012 Yılı İçerisinde Alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının Sektörel Dağılımı (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	17	1	3	1				22
ÇED Olumlu Kararı								3

Grafik F.1 – İlimizde 2012 Yılı ÇED Gerekli Değildir Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012)

F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

Çizelge F.2 – İlimizde 2012 Yılında ÇŞİM Tarafından Verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi Sayıları (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2013)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	1	11	12
Çevre İzini	1	0	1
Lisans	1	0	1
TOPLAM	3	11	14

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar: Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

G.1. Çevre Denetimleri

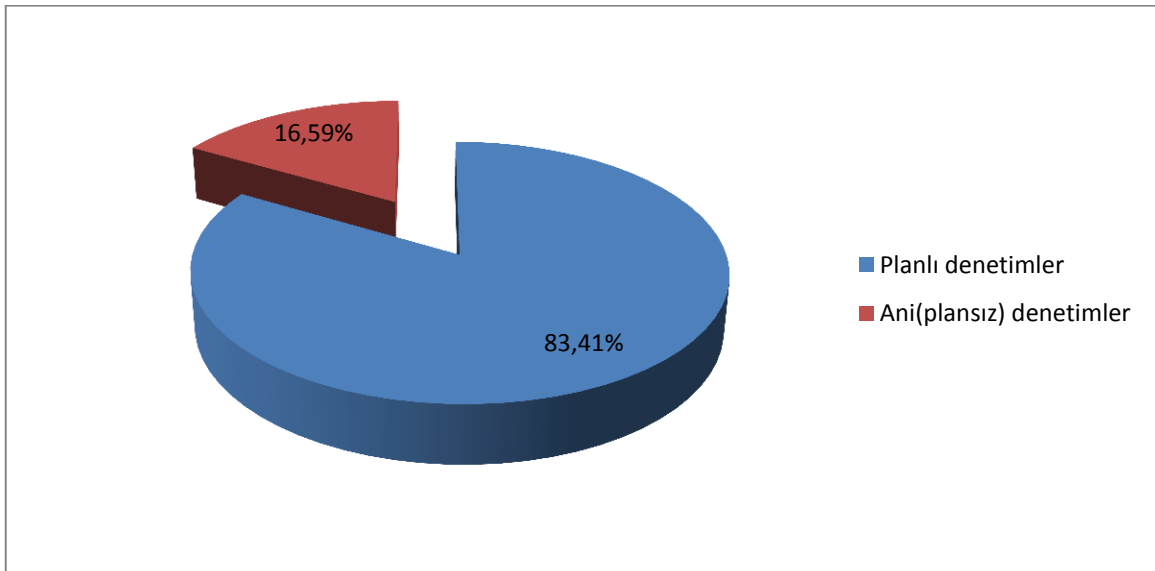
Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde il müdürlüğümüz tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

- izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- Bakanlık ya da ÇŞİM tarafından gerek görülen durumlarda,
- ihbar veya şikâyet sonrasında

ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİM tarafından yapılan denetimlerdir.

Çizelge G.1 -İlimizde 2012 Yılında ÇŞİM Tarafından Gerçekleştirilen Denetimlerin Sayısı(Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012)

Denetimler	Birleşik	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimya-sallar	Gürültü	Derin Deniz Deşarjı	ÇED	İzin	Toplam
Planlı denetimler											181
Ani (plansız) denetimler											36
Genel toplam											217

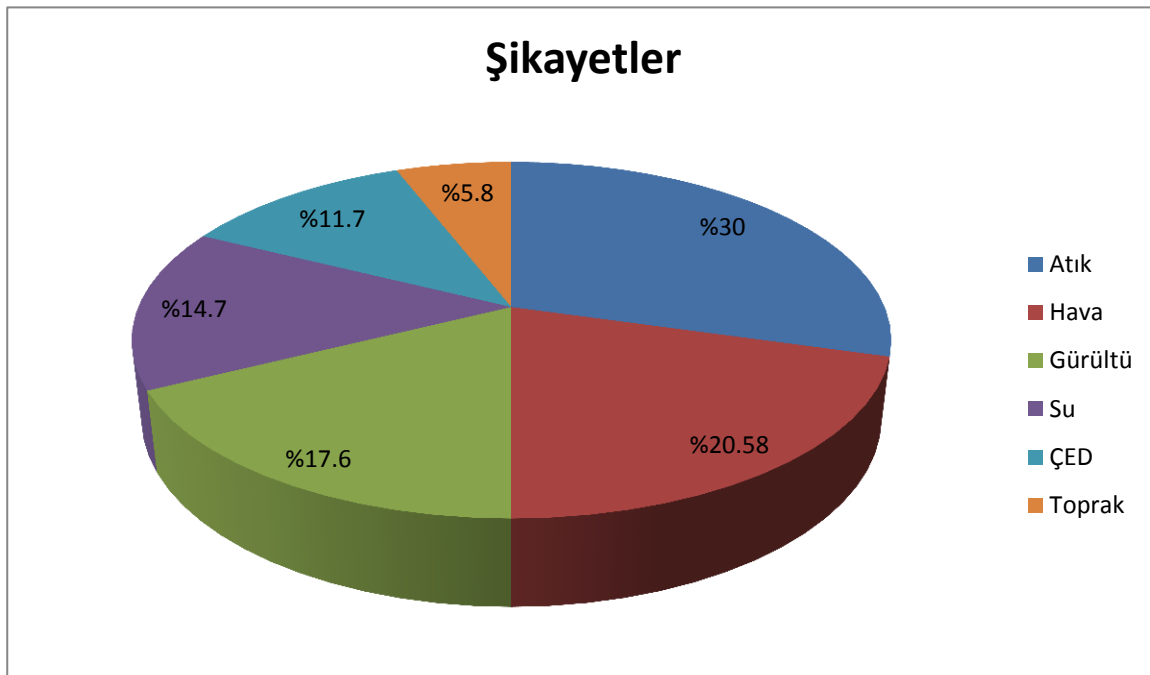
Grafik G.1- İlimizde ÇŞİM Tarafından 2012 Yılında Gerçekleştirilen Planlı ve Ani Çevre Denetimlerinin Dağılımı(Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012)

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge G.2– İlimizde 2012 Yılında ÇŞİM'e Gelen Tüm Şikâyetler ve Bunların Değerlendirilme Durumları (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı								
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	7	5	2	10		6	4	34
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)								

Grafik G.2 – İlimizde 2012 Yılında ÇŞİM Gelen Şikâyetlerin Konulara Göre Dağılımı (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2012)

G.3. İdari Yaptırımlar

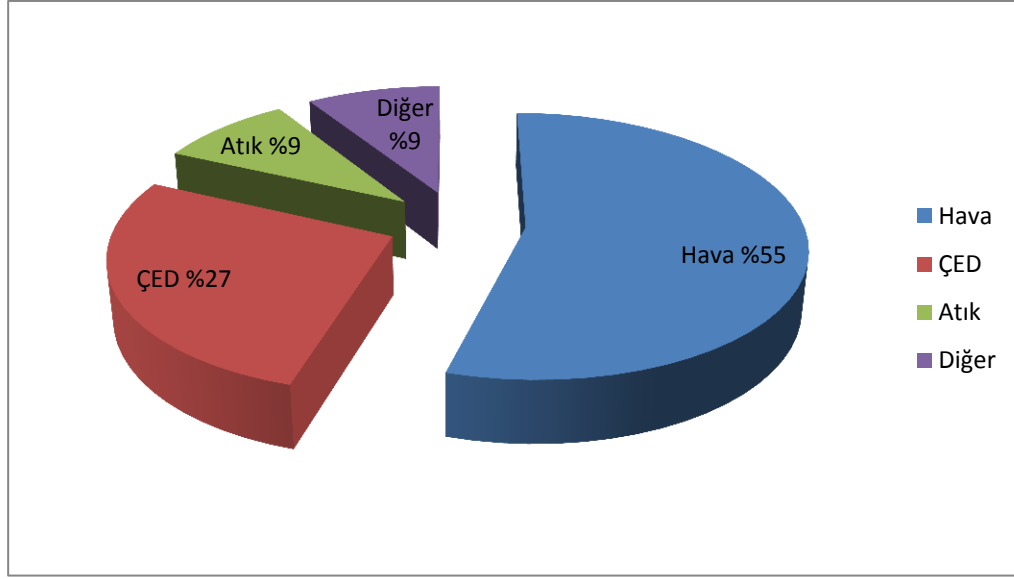
İl Müdürlüğümüzce gerçekleştirilen ÇED İzleme Kontrol çalışmalarında 3 firmaya Proje Tanıtım Dosyalarındaki Taahhütlere uymadığından dolayı 45.634,00 TL, Yapılan Kömür Denetimi sonucunda Satış İzin Belgesi olamadan ilimize kömür satışı yaptığı tespit edilen bir firmaya 9.420,00 TL ve atığını Yönetmeliklere uygun olmayan şekilde depolayan bir firmaya 1.567,00TL İdari Para Cezası Uygulanmıştır.

Ayrıca 6 ayrı kişiye Anız Yaktığı gerekçesiyle 9.260,05 TL İdari Para cezası uygulanmıştır. (Genel Toplam: 65.881,05TL İdari Para Cezası uygulanmıştır.)

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Çizelge G.3 – İlimizde 2012 Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan Ceza Miktarları ve Sayısı Dağılımı (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2013)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	9.260	-	-	1.567	-	-	45.634,00	9.420	65.881
Uygulanan Ceza Sayısı	6	-	-	1	-	-	3	1	11

Grafik G.3 – İlimizde 2012 Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan İdari Para Cezalarının Konulara Göre Dağılımı (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2013)

G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

İlde tesislere verilen faaliyeti durdurma/kapatma kararı var ise bunlar nedenleri ile birlikte sektörel olarak verilmelidir.

2012 yılında İlde tesislere verilen faaliyeti durdurma/kapatma kararı bulunmamaktadır.

G.5. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar

H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

2012 yılında Adıyaman Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Rekabet Kurumu Lisesi, Bir Aralık İlköğretim Okulu, Adıyaman Belediyesi EBSAD Bilgi ve Kültür Evi, Adıyaman Cezaevine, Özel İdare İlköğretim Okulu ve Gölbaşı 1 Nisan Anaokulu'na "Çevre" konulu eğitimler verilmiştir. Ayrıca Atık Kağıt, Atık Pil ve Çevre ile ilgili broşürlerin dağıtımı yapılmıştır.

I. İL BAZINDA ÇEVRESEL GÖSTERGELER

1. GENEL 1.1. NÜFUS

NÜFUS									
GÖSTERGE: Nüfus artış hızı									
TANIM: Belirli bir dönemde, İl için nüfus büyüklüğünün ortalama yıllık artışıdır.									
Kaynak: TÜİK									
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: 1990-2012 dönemi İl nüfus artış hızı, Nüfus yoğunluğu (kişi/km ²)									
Durum ve eğilimler;									
Veri formatı									
Yıllar	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2001	2002	2003
Nüfus (Kişi)									
Nüfus Artış Hızı									
Yıllar	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Nüfus (Kişi)				582.762	585.067	588.475	590.935	593.931	595.261
Nüfus Artış Hızı (%)					3,9	5,8	4,2	5,1	2,2
Değerlendirme ve Sonuçlar									
Türkiye’de nüfus artış hızı 1990 yılında %17 iken, 2005 yılında %12,3’e gerilemiştir. Ancak toplam nüfus artmaya devam etmiştir. 2008 yılı verilerine göre toplam nüfus 71.079.000 kişi, nüfus artış hızı ise %11,5’tir.									
Toplam nüfus artmaya devam etmektedir. Nüfusun kentsel alanlarda yoğunlaşması, bu alanlarda çevre üzerinde baskının artması anlamına gelmektedir.									

NÜFUS		
GÖSTERGE: Kentsel nüfus oranı		
TANIM: Belirli bir tarihte kentsel alan olarak tanımlanmış 20.001 ve üzeri nüfusa sahip yerleşim yerlerinde yaşayan nüfusun toplam nüfus içindeki oranıdır.		
Kaynak: TÜİK		
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: 1990-2012 dönemi yıllık (1927, 1950 ve 1980 yılları da olacak şekilde) kırsal ve kentsel nüfus oranı (%),Türkiye geneli oranlarıyla karşılaştırılması		
Durum ve eğilimler:		
Veri formatı		
	İl ve İlçe Merkezleri (%)	Belde ve Köyler (%)
2012	Türkiye = 58448431 Kişi	Türkiye = 17178953 Kişi
	Adıyaman=365381 Kişi	Adıyaman = 229880 Kişi
(2012)	0.62	1,33
Değerlendirme ve Sonuçlar		
Ülkemizde 1990 yılında %51,32 olan kentsel nüfus oranı 2000 yılında %59,25’e yükselmiştir. Hızlı kentleşme ile birlikte sosyal, ekonomik, demografik ve çevresel sorunlar ortaya çıkmıştır. Plansız kentleşme ve gecekondulaşma ile hizmet sunumu bakımından sorunlu kentler oluşmuş ve çevre sorunları hızla büyümüştür. Ülkemizde artan kentsel nüfus oranına paralel olarak kentlerde yaşanan çevre sorunlarının da artması olasılığı vardır.		

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

1.2 SANAYİ

SANAYİ
GÖSTERGE: Sanayi Bölgeleri 1.2.1
TANIM: Sanayinin belli alanlarda yapılanmasını sağlamak, kentleşmeyi yönlendirmek, çevre sorunlarını önlemek gibi amaçlarla mal ve hizmet üretim bölgeleri olarak hizmet sunmayı amaçlayan organize sanayi bölgeleri vb. sanayi bölgelerinin sayısının, toplam alanlarının ve ildeki planlı sanayileşme oranının zaman serisinde ifade edilmesidir. Adet OSB Müdürlüğü mevcut olup, 1=Adıyaman OSB 185+107 Ha. 2=Besni OSB 114,11 Ha. 3=Gölbaşı OSB 110 Ha. 4=Kahta OSB 161,17 Ha.
Kaynak: Sanayi İl Müdürlükleri, İl Sanayi Odası
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İlde bulunan sanayi kuruluşlarının sayısı, sektörlerine göre sanayi bölgelerinin (Organize Sanayi Bölgeleri, Küçük Sanayi Siteleri, Endüstri İhtisas Bölgesi ilan edilmiş alanlar, Büyük Sanayi Siteleri vb.) sayısı, kapasitesi, alanı (ha), OSB ve diğer sanayi alanlarında yer alan sanayi kuruluşlarının sayısının ildeki tüm sanayi kuruluşları sayısına oranı (%)
Durum ve eğilimler; (Şeçizelge ya da grafik yer alır)
Değerlendirme ve Sonuçlar. Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

SANAYİ 1,3																																				
GÖSTERGE: Madencilik																																				
TANIM: Bu gösterge, İlde yer alan farklı ruhsatlandırma grubuna göre verilen bir yılda kayıt altına alınmış maden ocakları, zenginleştirme tesisleri ve depolama alanlarının miktarının yıllara göre değişimini gösterir.																																				
Kaynak: İl Özel İdare, MİGEM																																				
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Türlerine göre maden ocağı ve tesisi sayısı, alanları (ha) ve yıllara göre değişimleri (%),																																				
<table border="1"><tr><td>Demir Madeni</td><td>3 Adet</td><td>72 Ha.</td></tr><tr><td>Krom Madeni</td><td>21 Adet</td><td>504 Ha.</td></tr><tr><td>Mangan Madeni</td><td>15 Adet</td><td>360 Ha.</td></tr><tr><td>Kum Ocağı</td><td>15 Adet</td><td>150 Ha.</td></tr><tr><td>Torf Madeni</td><td>2 Adet</td><td>10 Ha.</td></tr><tr><td>Kil Ocağı</td><td>2 Adet</td><td>48 Ha.</td></tr><tr><td>Mermer Ocağı</td><td>53 Adet</td><td>2050 Ha.</td></tr><tr><td>Marn Ocağı</td><td>2 Adet</td><td>48 Ha.</td></tr><tr><td>Kalker Ocağı</td><td>21 Adet</td><td>504 Ha.</td></tr><tr><td>Çinko ve Kurşun Ocağı</td><td>1 Adet</td><td>24 ha.</td></tr><tr><td>Bakır Madeni</td><td>1 Adet</td><td>24 ha.</td></tr><tr><td>Maden Zenginleştirme Tesisi</td><td>2 Adet</td><td></td></tr></table>	Demir Madeni	3 Adet	72 Ha.	Krom Madeni	21 Adet	504 Ha.	Mangan Madeni	15 Adet	360 Ha.	Kum Ocağı	15 Adet	150 Ha.	Torf Madeni	2 Adet	10 Ha.	Kil Ocağı	2 Adet	48 Ha.	Mermer Ocağı	53 Adet	2050 Ha.	Marn Ocağı	2 Adet	48 Ha.	Kalker Ocağı	21 Adet	504 Ha.	Çinko ve Kurşun Ocağı	1 Adet	24 ha.	Bakır Madeni	1 Adet	24 ha.	Maden Zenginleştirme Tesisi	2 Adet	
Demir Madeni	3 Adet	72 Ha.																																		
Krom Madeni	21 Adet	504 Ha.																																		
Mangan Madeni	15 Adet	360 Ha.																																		
Kum Ocağı	15 Adet	150 Ha.																																		
Torf Madeni	2 Adet	10 Ha.																																		
Kil Ocağı	2 Adet	48 Ha.																																		
Mermer Ocağı	53 Adet	2050 Ha.																																		
Marn Ocağı	2 Adet	48 Ha.																																		
Kalker Ocağı	21 Adet	504 Ha.																																		
Çinko ve Kurşun Ocağı	1 Adet	24 ha.																																		
Bakır Madeni	1 Adet	24 ha.																																		
Maden Zenginleştirme Tesisi	2 Adet																																			
(Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2012) 2011-2012 yılları Artış Oranı % 14																																				

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

2. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

GÖSTERGE: Sıcaklık 2,1

TANIM: Gösterge, ildeki yıllık ortalama sıcaklık değişimi ve Türkiye ortalamalarıyla karşılaştırılmasını ifade etmektedir.

Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İl için 1970-2012 yılları arası yıllık ortalama sıcaklık değerleri (°C), Türkiye Ortalama Değerleri

Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

Veri formatı

	1970	2008	2009	2010	2011	2012
Türkiye ort. sıcaklık						13,5	13,7	15,2	13,2	14,2
İlin ort. sıcaklık	17,3	17,4	17,6	17,9	16,9	17,9	17,3	19,3	17,1	17,8

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

GÖSTERGE: Yağış 2,2

TANIM: Birim alana düşen ortalama yağış miktarının zaman serisinde ifade edilmesidir.

Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İl için 1970-2012 yılları arası yıllık ortalama yağış miktarları (kg/m²)

Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

Veri formatı

	2004	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ortalama (kg/m ²)	934,3	749,1	461,6	678,0	599,7	495,5	905,4	619,4	644,2	1169,9

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

GÖSTERGE: Deniz suyu yüzey sıcaklığı 2,3

TANIM: Bu gösterge, deniz suyu yüzey sıcaklığının 1975'ten bu yana yıllık değişimini ifade eder.

Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Denize kıyısı olan iller için 1975'ten bu yana uzun yıllar ortalama deniz suyu yüzey sıcaklığı değerleri (°C)

Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

Veri formatı

	1975			2010	2011	2012
Yıllık Ortalama										

İlimizin Denize Kıyısı bulunmamaktadır.

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

3.HAVA KALİTESİ

HAVA KALİTESİ

GÖSTERGE: Hava Kirleticileri 3,1

TANIM: Bu gösterge; havadaki SO₂ ve PM₁₀ konsantrasyon miktarını göstermektedir. (SO₂ yakıtların doğal olarak yapısında bulunan kükürt bileşiklerinin yanma esnasında açığa çıkmasıyla oluşan kirletici, boğucu, renksiz ve asidik gazdır. Partikül maddeler, gaz halindeki emisyonların kimyasal dönüşümü ve yığın halinde şekillenmesi ile oluşur. 5-10 mikrometre çaplı partiküller, asılı partikül olarak tanımlanır. Genel olarak heterojen karışımları içerir ve karakteristikleri bir yerden bir başka yere önemli değişiklik gösterir. Çapı 10 mikrometre altındaki partiküller maddelere PM₁₀ denir.)

Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İlde oluşan SO₂ ve PM₁₀ miktarları ortalamalarının yıllara göre değişimi ve yıllık olarak aşım gün sayısı değişimi (İldeki ölçüm istasyonlarının kurulma tarihinden itibaren)

Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

Değerlendirme ve Sonuçlar. *Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin bölümdür.*

4. SU-ATIKSU

SU-ATIKSU										
GÖSTERGE: Su Kullanımı 4,1										
TANIM: Bu gösterge belediye, sulama, içme ve kullanma, sanayi olmak üzere sektörel bazda kaynaklardan çekilen toplam su miktarını gösterir.										
Kaynak: DSİ, TUİK										
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi:										
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)										
Veri Formatı										
	1990		2004		2008		2012		2030	
		%		%	m ³	%	m ³	%		%
Toplam										
Sulama										
İçme-Kullanma					180.000.000		200.000.000			
Sanayi										
Değerlendirme ve Sonuçlar.										
<i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>										

SU-ATIKSU					
GÖSTERGE: Belediye İçme Kullanma Suyu Kaynakları 4,2					
TANIM: Belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu temin edilen baraj, kuyu, doğal kaynak, göl ve gölet olmak üzere çekilen suyun kaynaklarına göre oranını ifade etmektedir.					
Kaynak: TUİK					
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İlde 1990 ve sonrasında, baraj, kuyu, doğal kaynak, göl ve göletlerden çekilen su miktarı, toplam çekilen su miktarı, (%)					
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)					
Veri Formatı					
Belediye İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İçin Kaynaklara Göre Çekilen Su (1000 m³ /yıl)					
	Baraj	Kuyu	Kaynak	Akarsu	Göl-Gölet
1990					
.....					
.....					
.....					
.....					
2012		1.878	26.482		
Değerlendirme ve Sonuçlar. Kaynak TUİK					
<i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>					

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

SU-ATIKSU

GÖSTERGE: Atıksu Arıtma Tesisi İle Hizmet Veren Belediyeler 4,3

TANIM: Bu gösterge atıksu arıtma tesisi ile hizmet veren belediye sayısını ve atıksu arıtma tesislerine bağlı nüfusun yüzdelik oranını ifade eder.

Kaynak: TUİK, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki 1994 yılı ve sonrası atıksu arıtma tesislerine bağlı nüfus, tüm il nüfusu, oranları (%)

Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

Veri Formatı

YILLAR	1994	1998	2002	2004	2006	2008	2010	2011	2012
Atıksu Arıtma Tesisi ile Hizmet Veren Belediye Sayısı	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arıtma Tesisine Bağlı Belediye Nüfusunun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı (%)	-	-	-	-	-	-	-	-	-

İlimizde atıksu arıtma tesisi ile hizmet veren Belediye bulunmamaktadır.

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum

ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

SU-ATIKSU 4.4

GÖSTERGE: Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayıları ve nüfusu 23-385.912
Kaynak:TUİK

TANIM: Bu gösterge 1994 yılı ve sonrası kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı ve bağlı nüfus, Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)

Kaynak: TUİK, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki 1994 yılı ve sonrası kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı ve bağlı nüfus, Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)

Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

Veri Formatı

YILLAR	1994	1998	2002	2004	2006	2008	2010	2011	2012
Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı									23
Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)					10	10	20	20	30

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

SU-ATIKSU

GÖSTERGE: Sanayiden Kaynaklanan Atıksu ve Bertarafı 4,5

TANIM: Bu gösterge yıllar itibariyle sanayi faaliyetlerinden kaynaklanan atıksu miktarları, atıksu arıtma tesisi ile hizmet veren sanayi bölgeleri ve oluşan atıksuyun arıtılma oranını ifade eder.

Kaynak: TUİK, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre, ildeki sanayi bölgelerinden ve diğer sanayiden kaynaklanan atıksu miktarı, arıtma tesisi sayısı ve arıtılan atıksuyun kısmının toplam atıksu miktarına oranı (%)

Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

5. ARAZİ KULLANIMI

ARAZİ KULLANIMI							
GÖSTERGE: Arazi Kullanımı 357,389.40 Ha.							
TANIM: Bu gösterge CORINE Arazi Örtüsü kategorilerine göre göreceli arazi örtüsü dağılımını gösterir.							
Kaynak: TUİK							
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: 1990, 2000 ve 2006 yılları arazi kullanımlarının miktarı 357,389.40 ha. ve değişim oranı (%).49.03396							
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)							
Veri Formatı							
	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ						ALANDA ARTIŞ(+) /AZALIŞ (-)
Arazi Sınıfı	1990		2000		2012		(m ²)
	km ²	%	km ²	%	Ha.	%	
1. Yapay Bölgeler					5,270.02	0.72304	
2. Tarımsal Alanlar					357,389.40	49.03396	
3. Orman ve Yarı Doğal Alanlar					320,724.37	44.00351	
4. Sulak Alanlar					1,291.33	0.17717	
5. Su Yapıları					44,185.84	6.06231	
TOPLAM							
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>							

6. TARIM

TARIM							
GÖSTERGE: Kişi Başına Tarım Alanı							
TANIM: Toplam ekilebilir tarım arazisinin, toplam nüfusa oranı olarak ifade edilir.							
Kaynak: TUİK							
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Ekilebilir arazi toplamı (ha) ve toplam nüfus (kişi), kişi başına tarım arazisi (ha/ 357,389.40 Ha. %0.599							
Durum ve eğilimler; (Şizelge ya da grafik yer alır)							
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Türkiye İstatistik Kurumunun hazırlanmış olduğu 2012 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre Adıyaman'ın nüfusu 595.261 kişidir. Buna göre kişi başına düşen tarım alanı : 357,389,40 / 596.261 = 0.599 ha/kişi</i>							

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

TARIM

GÖSTERGE: Kimyasal Gübre Tüketimi 6,2

TANIM: Tarımsal alanlarda kullanılan gübre miktarını ve hektar başına kullanılan mineral azot, fosfor ve potas miktarını gösterir.

Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri,

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllık toplam gübre tüketimi (ton), toplam tarımsal alan (ha), hektar başına kullanılan gübre ve mineral azot, fosfor ve potas miktarı (ton/ha)

Intektisitler		Fungusitler		Herbisitler		Rodendisit ve Mollusidler		Akarisitler		Nematositler ve Fumigantlar		Kışık ve Yazlık Yağlar		Diğerleri		Toplam	
ton	lt	ton	lt	ton	lt	ton	lt	ton	lt	ton	lt	ton	lt	ton	lt	ton	lt
10.075	50.403,50	26.565	12.453,50	1.36.	89.029	3,96	0	0	4.295,00	0.30	50	0	200		23.413	42.26	179.844

Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Hektar başına kullanılan gübre ve mineral azot, fosfor ve potas miktarı : $68.848 / 232.733 = 0,093$ ton/ha

TARIM

GÖSTERGE: Tarım İlacı Kullanımı 6,3

TANIM: Toplam tarım ilacı kullanımını (ton birimiyle aktif bileşen) ve hektar başına düşen tarım ilacı miktarıdır.

Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri, TUİK

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllık toplam tarım ilacı tüketimi (ton), toplam tarımsal alan (ha), hektar başına düşen tarım ilacı (ton/ha)

Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Yıllık toplam tarım ilacı tüketimi 36.645 tondur. Hektar başına düşen tarım ilacı : $36.645 / 232.733 = 0,16$ ton/ha

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

TARIM

GÖSTERGE: Organik Tarım 6,4

TANIM: Toplam kullanılan tarımsal alanın oranı olarak organik tarım alanı (organik olarak ekilen mevcut alanların ve organik tarıma geçiş sürecinde olan alanların toplamı) payıdır.

Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Organik alanların toplam alanı (ha), Toplam tarım alanına oranı (%), Türkiye toplam organik tarım alanı içerisindeki oranı (%), Organik Tarım Alanında Toplam Üretim Miktarı (ton)

Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

Veri Formatı

Yıllar	Toplam üretim		Üretim miktarı	
	Alan (ha)	Artış* (%)	Miktar(ton)	Artış* (%)
2009	2.200		1.500	-
2010	3.000		3.600	
2011	3.000		3.800	
2012	24358,357 (da.)		-	

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

7. ORMAN

ORMAN		
GÖSTERGE: Ormanlık Alanlar		
TANIM: Orman alanlarının toplam büyüklüğünü ve yıllara göre değişimini ifade eder.		
Kaynak: Orman Bölge Müdürlükleri		
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki toplam orman alanı (ha), yıllık değişimi (ha/yıl), Orman vasfına göre dağılımı (%), ağaç türleri, sayıları ve oranları (sayı, %)		
Durum ve eğilimler;		
Ağaç Türü	Verimli(ha)	Verimsiz(ha)
A-Meşe	40999	95640
B-Kızılcım	9091	3798
C-Karaçam	15133	808
D-Ardıç	1556	7225
E-Karışık İbrelı	375	546
F-Karışık Yapraklı	210	16741
G-Karışık İbrelı Yapraklı	3755	5340
2- Devlet Ormanı : 177.701 ha'dır.		
Değerlendirme ve Sonuçlar.		
<i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>		

8. BALIKÇILIK

BALIKÇILIK											
GÖSTERGE: Balıkçılık											
TANIM: Her yıl, denizlerde avcılığı yapılan balıklar (denize kıyısı olan iller için), kabuklu deniz ürünleri ve yumuşakçalar ile iç sularda avlanan tatlı su ürünleri ile yetiştiricilik ürünleri olmak üzere üretilen balık miktarını gösterir. Üretime ilişkin veri yakalandığı zamanki ağırlığı olan canlı ağırlık ile ifade edilir.											
Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri											
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Kıyı şeridi uzunluğu (km), deniz alanı ve iç su alanı (ha), Su ürünleri üretimi (bin ton) ve yıllara göre değişimi (%), Balık türlerinin dağılımı (%)											
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)											
Veri Formatı											
YILLAR	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
İçsu Avcılığı	418.975	352.670	277.995	49.474	140.040	381.142	412.632	365.412	350.108	386.642	335.932
Deniz Balıkları Avcılığı											-
Yetiştiricilik Ürünleri	29.963	38.612	35.814	40.016	45.982	43.000	41.000	42.312			112.454
<i>(birim:kg)</i>											
Değerlendirme ve Sonuçlar. 2010 ve 2011 yılı verileri Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğünden temin edilemedi Tuik sayfasında İl bazında bulunamadığı için doldurulamadı											
<i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>											

9. ALTYAPI VE ULAŞTIRMA

ALTYAPI VE ULAŞTIRMA

GÖSTERGE: Karayolu ve Demiryolu Ağı 9,1

TANIM: İldeki toplam karayolu (otoyollar, devlet yolları, il yolları) ve demiryolu gelişimi ve uzunluğunu ifade eder.

Kaynak: Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bölge Müdürlükleri

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre karayolu ve demiryolu uzunlukları (km)

Durum ve eğilimler;

8. BÖLGE ELAZIĞ	ASFALT YOLLAR			PARKE	STABİLİZE	TOPRAK	BÖLÜNmüş YOLLAR	ŞEBEKE UZUNLUĞU
	ASFALT BETONU	SATHİ KAPL.	TOPLAM					
Devlet Yolu	15	242	257	9	0	0	154	266
İl Yolu	24	346	370	25	27	0	9,8	422
Toplam	39	588	627	34	27	0	163,8	688

Veri Formatı

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Karayolu Ağ Uzunluğu (km)	740	740	753	753	772	772	772	772	753	753	753
Demiryolu Ağ Uzunluğu (km)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Adıyaman il sınırları içerisinde toplam 753 km yol ağı mevcut olup bunun 266 km'si devlet, 487 km'si il yoludur.

753 km'lik yol ağının %83,27'si asfalt kaplama olup 476 km'si daimi açılan, 138 km'si imkân buldukça açılan 139 km'si açılmayan yollardır.

753 km'lik yol ağının 163,8 km'si bölünmüş yoldur. İlimiz yol ağının 627 km'si asfalt, 34 km'si parke, 27 km'si stabilize, 65 km'si geçit vermeyen yoldur.

ADYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

ALTYAPI VE ULAŞTIRMA

GÖSTERGE: Motorlu Kara Taşıtı Sayısı 9,2

TANIM: İldeki, Otomobil (arazi taşıtı dahil), Minibüs, Otobüs, Kamyonet, Kamyon, Motosiklet, Özel Amaçlı Taşıtlar, Yol ve İş Makinaları ve Traktör toplamından ibaret motorlu kara taşıtı sayısını ifade eder

Kaynak: TÜİK

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre motorlu kara taşıtı sayısı, taşıtı kategorileri ve toplam araç sayısı içerisindeki oranları (%), İldeki kişi başına düşen araç sayısı

Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Trafiğe kayıtlı araç sayısı 71919 adettir. (2012 yılında devlet yollarında sadece belirli kontrol noktalarında sayım yapıldı.) kaynak TÜİK

10. ATIK

ATIK: Rapor içinde bilgi verilmiştir.

GÖSTERGE: Belediyeler Tarafından ya da Belediye Adına Toplanan Atık ve Bertarafı 10,1

TANIM: Bu gösterge, il içinde, belediyeler tarafından ya da belediyeler adına toplanan katı atıkların miktarı ve düzenli depolama oranını ifade eder. Belediye atıklarının en önemli miktarı haneler tarafından üretilen atıklardır. Ayrıca alım-satım ve ticaret kuruluşları, ofis binaları, kurum ve küçük işyeri atıklarını da kapsamaktadır

Kaynak: TÜİK

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllık olarak belediyelerce ya da belediye adına toplanan katı atıklar (Ton), Düzenli Depolanan Katı Atık Miktarı (ton) ve oranı (%)

Adıyaman Belediyesi: 79.200 (Ton)

Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

ATIK

GÖSTERGE: Katı Atıkların Düzenli Depolanması 10,2

TANIM: İldeki katı atık tesisi sayısı ve hizmet verilen nüfus oranını ifade eder.

Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki katı atık tesis sayısı, katı atık düzenli depolama hizmeti veren belediye sayısı ve nüfus, hizmet verilen nüfusun tüm il nüfusuna oranı (%)

İlimizde katı atık Düzenli Depolama tesisi inşaat aşamasında olup henüz faaliyette değil.

Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

ATIK
GÖSTERGE: Tıbbi Atıklar 10,3
TANIM: İl için, Ayrı olarak toplanan tıbbi atık miktarlarının yıllık olarak belirtilmesi ve toplanan tıbbi atıkların bertaraf yöntemlerinin oransal olarak ifade edilmesidir
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Toplanan tıbbi atık miktarı (ton), yöntemlerine göre bertaraf oranları (%) ve bertaraf tesisi sayısı
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>

ATIK
GÖSTERGE: Atık Yağlar 10,4
TANIM: İl içinde toplanan atık yağların miktarını ve geri kazanım ya da bertaraf oranlarını ifade eder.
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle ilde toplanan atık yağın türlerine göre miktarı (ton), bertarafa ve geri kazanıma ilişkin oranları (%)
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

ATIK
GÖSTERGE: Ambalaj Atıkları 10,5
TANIM: İl içerisinde oluşan ambalaj atıklarının miktarlarını ve geri kazanımına ilişkin bilgileri içerir.
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre; Üretilen toplam ambalaj atık miktarı ve ambalaj cinsi (ton), geri kazanılan toplam ambalaj atık miktarı (ton), piyasaya sürülen ambalaj miktarı (ton), hedeflenen geri kazanım oranları (%), geri kazanılması gereken miktar (ton), kayıtlı ekonomik tesis sayısı ve lisanslı tesisi sayısı
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>
ATIK
GÖSTERGE: Bitkisel Atık Yağlar 10,6
TANIM: İl içinde toplanan bitkisel atık yağların miktarını ve geri kazanım-bertaraf oranlarını ifade eder.
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle ilde toplanan bitkisel atık yağın türlerine göre miktarı (ton), bertarafa ve geri kazanıma ilişkin oranları (%)
İlimizde bitkisel atık yağların toplanması ile ilgili 2012 yılında herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Ancak 2013 yılı için çalışmalarımız başlamıştır.
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

ATIK
GÖSTERGE: Ömrünü Tamamlamış Lastikler 10,6
TANIM: Ömrünü tamamlamış lastiklerin toplanma miktarları, geri kazanım tesisleri ve çimento fabrikalarında ek yakıt olarak kullanılan miktarını ifade eder.
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre, ömrünü tamamlamış lastiklerin toplanma miktarları ve geri kazanım tesislerinde ve çimento fabrikalarında ek yakıt olarak kullanılan miktarları (ton)
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>

ATIK
Atık Elektrikli -Elektronik Eşyalar 10,7
TANIM: Atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarları ve işleme tesis sayılarını ifade eder.
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarı (ton) ve işleme tesis sayısı
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

ATIK

Maden Atıkları 10,8

TANIM: İl genelinde, cevher tiplerine göre, zenginleştirme tesisi sayısı ve zenginleştirme proses atıklarının dağılımını ifade eder.

Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle cevher tiplerine göre zenginleştirme tesisi sayısı, zenginleştirme proses atıkları miktarları (ton)

Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

ATIK

Tehlikeli Atıklar 10,9

TANIM: İl genelinde, yıllar itibariyle toplanan tehlikeli atıkların miktarı ile geri kazanımı, yakma ve nihai bertaraf edilenlerin miktarlarını ifade eder.

Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İl içinde toplanan tehlikeli atıkların miktarı (ton), ara depolama geri kazanım, yakma ve nihai bertaraf miktarları (ton) ve geri kazanım türlerine göre oranları (%)

Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

11.TURİZM

TURİZM

Yabancı Turist Sayıları 11,1

TANIM: Bu gösterge, il düzeyinde bir yılda giriş çıkış yapan yerli ve yabancı turist sayısının yıllara göre değişimini ifade eder

Kaynak: TÜİK, Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İl düzeyinde 2000 yılı ve sonrasındaki yıllarda giriş yapan yerli ziyaretçi sayısı (kişi), yabancı ziyaretçi sayısı, bu sayıların yıllara göre değişimi (%), bir önceki yıl için ziyaretçi sayısının aylara göre dağılımı

Durum ve eğilimler;

YILLAR	YERLİ TURİST SAYISI	YABANCI TURİST SAYISI	TOPLAM
2005	92.670	28.387	121.057
2006	91.125	8.240	99.365
2007	104.851	19.079	123.930
2008	105.811	21.313	127.124
2009	118.984	29.835	149.819
2010	145.336	42.863	188.199
2011	157.361	42.092	199.453
2012	161.733	26.256	187.989

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

TURİZM

Mavi Bayrak Uygulamaları 11,2

TANIM: (Denize Kıyısı Olan İller İçin) Gerekli standartları taşıyan nitelikli plaj ve marinalara verilen uluslararası bir çevre ödülü olan mavi bayrağın, Türkiye’de 1997 yılından itibaren verildiği plaj ve marinaların yıllar itibari ile toplam sayılarının belirtilmesidir.

Kaynak: Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle, mavi bayrak almaya hak kazanmış plaj ve marina sayıları

Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.

EK-1: 2012 YILINA AİT İL ÇEVRE SORUNLARI VE ÖNCELİKLERİ ANKET FORMU

AÇIKLAMALAR:

İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Anketi, illerimizin çevre sorunlarının ve önceliklerinin neler olduğunu ortaya koyan, aynı zamanda bu sorunların kaynaklarını, nedenlerini, sorunun çözümü için ne tür tedbirler alındığı ya da alınması gerektiğini belirten önemli bir çalışmadır. İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Anketi, çevre konusunda karar vericilere ve halka çevresel bilgi sağlamakta, böylece karar verme sürecini desteklemekte ve halkın çevresel konularda bilincini artırmaktadır.

Form doldurulurken;

- 1- Anket formunda doldurulan bilgilerin, “Çevre Durum Raporu” ve “Göstergeler” bölümü verileriyle tutarlı olmasına dikkat edilecektir.
- 2- Anket formu doldurulurken, başlıklar altındaki açıklamalara dikkat edilecektir.
- 3- Öncelik sıralaması istenen bütün başlıklarda (I.2., I.4., II.4., III.1., III.2., IV.1.), önceki yıla ait anket formuyla, yeni doldurulan yıldaki anket formunun ilgili başlıklarının karşılaştırılması yapılarak, değişiklik olmuşsa nedenlerinin belirtilmesi istenmektedir. Ancak, “**GEÇEN YILKİ ÖNEM SIRANIZ**” ve “**ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ**” kısımları “2012” yılından sonraki anket formlarında doldurulacaktır. Bu başlıklarda, 2012 yılında sadece “**BU YILKİ ÖNEM SIRANIZ**” sütunu doldurulacaktır.
- 4- Anket formunun tüm bölümleri eksiksiz ve doğru olarak bilgisayar ortamında hazırlanacaktır.
- 5- Herhangi bir konuyla ilgili olarak veri ve bilgi temin edilememişse bunun nedeninin belirtilmesi gerekmektedir.
- 6- Her bir çizelgenin altında yararlanılan kaynak/kaynaklar verilmelidir.

BÖLÜM I. HAVA KİRLİLİĞİ

I.1. Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırma

Hava Kalitesi İndeksi	SO ₂	NO ₂	CO	O ₃	PM ₁₀
	1 saatlik ortalama [µg/m ³]	24 saatlik ortalama [µg/m ³]	24 saatlik ortalama [µg/m ³]	1 saatlik ortalama [µg/m ³]	24 saatlik ortalama [µg/m ³]
1 (Çok İyi)	0 - 50	0 - 45	0 - 1,9	0 - 35	0 - 25
2 (İyi)	51-199	46 - 89	2,0 - 7,9	36 - 89	26-69
3 (Yeterli)	200-399	90 - 179	8,0 - 10,9	90 - 179	70-109
4 (Orta)	400-899	180 - 299	11 - 13,9	180 - 239	110-139
5 (Kötü)	900-1499	300- 699	14,0 - 39,9	240 - 359	140-599
6 (Çok Kötü)	>1500	> 700	> 40,0	> 360	> 600

I.1.1. İlinize ait yıl içindeki aylık ortalama ölçüm değerlerini yukarıdaki Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak, aşağıdaki çizelgede uygun sınıfı "X" ile işaretleyiniz.

AYLAR	Aylık Ortama (µg/m ³) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																													
	SO ₂						NO ₂						CO						O ₃						PM ₁₀					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
OCAK																														
ŞUBAT																														
MART																														
NİSAN																														
MAYIS																														
HAZİRAN																														
TEMMUZ																														
AĞUSTOS																														
EYLÜL																														
EKİM																														
KASIM																														
ARALIK																														

* Hava Kalitesi İndeksi: 1 (çok iyi) , 2 (iyi) , 3 (yeterli), 4 (orta), 5 (kötü), 6 (çok kötü)
Ulusal hava kalitesi izleme veb sitesinden geriye dönük veri alınamamıştır.
Kaynak:

I.1.2. İlinize ait Kış sezonu ortalama ölçüm değerlerini (20... yılı Ekim- 20... Mart arası 6 aylık ortalama) Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak uygun sınıfı "X" ile işaretleyiniz.

Kış sezonu ortalama ölçüm değeri; raporu hazırlanan yılın bir önceki yılının Ekim ayı ile raporu hazırlanan yılın Mart ayı arasındaki 6 aylık ortalamayı ifade etmektedir. Söz konusu 6 aylık ortalama ölçüm değerlerini, Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak, çizelgede uygun sınıfa "X" ile işaretlemeniz istenmektedir.

Kış Sezonu (Ekim-Mart)	Kış Sezonu (Ekim-Mart) 6 Aylık Ortama (µg/m ³) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																																			
	SO ₂						NO ₂						CO						O ₃						PM ₁₀											
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6						
Kış Sezonu (Ekim-Mart)				X																															X	

* Hava Kalitesi İndeksi: 1 (çok iyi) , 2 (iyi) , 3 (yeterli), 4 (orta), 5 (kötü), 6 (çok kötü)

Kaynak: çevre ve şehircilik İl Müdürlüğü

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

1.1.3. İlinize ait Yaz sezonu ortalama ölçüm değerlerini (20... yılı Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak uygun sınıfı "X" ile işaretleyiniz.

Yaz sezonu ortalama ölçüm değeri; raporu hazırlanan yılın Nisan ayı ile Eylül ayı arasındaki 6 aylık ortalamayı ifade etmektedir. Söz konusu 6 aylık ortalama ölçüm değerlerini, Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak, çizelgede uygun sınıfa "X" ile işaretlemeniz istenmektedir.

	Yaz Sezonu (Nisan-Eylül) 6 Aylık Ortama ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																																			
	SO ₂						NO ₂						CO						O ₃						PM ₁₀											
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6						
Yaz Sezonu (Nisan-Eylül)	X																														X					

* Hava Kalitesi İndeksi: 1 (çok iyi) , 2 (iyi) , 3 (yeterli), 4 (orta), 5 (kötü), 6 (çok kötü)

Kaynak: (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2012)

1.2. İlinizde hava kirliliğine neden olan kaynakları önem sırasına göre rakam* ile belirtiniz.

1.2.'de ilinizde hava kirliliğine neden olan kaynakları önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1,2,3,... şeklinde numaralandırmanız istenmektedir. Varsa "e. Diğer Sanayi Faaliyetleri" ve "g. Diğer Kaynaklar" ın ne olduğu ayrıca belirtilmelidir. Çevre Durum Raporunun "Hava" bölümündeki SO₂, PM, NO_x, CO gibi ölçüm sonuçlarının il bazındaki aylık ortalaması veya konsantrasyonu en yüksek olan istasyonun aylık ortalama değerleri esas alınır.

KAYNAK	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ ⁶	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Evsel ısınma	1	1	
b. İmalat Sanayi İşletmeleri	2	2	
c. Maden İşletmeleri		5	
d. Termik Santraller			
e. Diğer Sanayi Faaliyetleri (Belirtiniz).....			
f. Karayolu Trafik	3	3	
g. Diğer Kaynaklar (Belirtiniz) Meteorolojik şartlar.....	4	4	

(Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2012)

⁶En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

ADİYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

I.3. Hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla yıl içinde il/ilçelerde alınan tedbirleri "X" ile işaretleyiniz.

I.3.'de, hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla yıl içinde, il sınırları içerisinde ne tür tedbirler alındığı bilgisi istenmektedir. Çizelgede her bir tedbir için belirtilen numara altında, alınan tedbirler için işaretleme yapılması istenmektedir.

YERLEŞİM YERİNİN ADI		ALINAN TEDBİR/TEDBİRLER								
		a	b	c	d	e	f	g	h	i
İL MERKEZİ	1.Merkez	X	X	X	X	X	X		X	
	2.									
	3.									
	.									
	.									
İLÇELER	1.Gölbaşı	X	X	X	X	X	X		X	
	2.Kahta	X	X	X	X	X	X		X	
	3.Besni	X		X	X	X	X		X	
	4.Samsat	X		X	X	X	X		X	
	5.Çelikhan	X		X	X	X	X		X	
	6.Gerger	X		X	X	X	X		X	
	7.Sincik	X		X	X	X	X		X	
	8.Tut	X		X	X	X	X		X	
	9.									
	10.									
	.									
.										

Kaynaklar: Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Tedbirler:

a. Kaliteli katı/sıvı yakıt kullanımı
b. Doğalgaz kullanımı
c. Bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları
d. Ağaçlandırma çalışmaları/orman alanlarının, yeşil alanların artırılması
e. Motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri
f. Sanayi kuruluşlarının emisyon izni almaları
g. Sanayi tesislerinin yerleşim yeri dışına çıkarılmaları
h. Denetim
i. Diğer (Varsa yukarıya ayrılan bölümde belirtiniz).

ADİYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

I.4. Hava kirliliğinin giderilmesinde, yıl içerisinde, il/ilçelerde karşılaşılan güçlükleri önem sırasına göre rakam ile belirtiniz.

I.4.'de hava kirliliğinin önlenmesinde, yıl içinde, ilinizde karşılaşılan güçlüklerin önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4.... şeklinde numaralandırmanız istenmektedir. "Karşılaşılan güçlükler" altında belirtilen maddelerin hepsinin işaretlenmesi zorunlu olmayıp, ilinize uygun maddelerin numaralandırılması gerekmektedir. Bunların haricinde "diğer" olarak belirtilmesi gereken husus varsa, ayrıca belirtilmelidir.

Karşılaşılan Güçlükler	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Yeterli denetim yapılamaması	6	5	Personel eksikliği
b. Ateşçilerin eğitimsiz veya bilinçsiz olması	5	8	Ateşçilik eğitimlerinin verilmesi
c. Halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması	3	1	Kaliteli yakıtların fiyatlarındaki artış
d. Kaliteli yakıt temininde zorluklar	4	7	İlde doğalgaz çalışmaları artmıştır
e. Kurumsal ve yasal eksiklikler	2	6	Mevzuatta çeşitli düzenlemeler yapılmıştır
f. Toplumda bilinç eksikliği	1	2	Hava kirliliği konusunda eğitimler verilmiştir
g. Meteorolojik faktörler		4	
h. Topografik faktörler		3	
i. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

BÖLÜM II. SU KİRLİLİĞİ

II.1. İl sınırları içerisinde bulunan su kaynaklarının kalite değerlendirmesi

Su kirliliği, II.1.1-II.1-3'de il sınırları içerisinde, yıl içinde, kirliliğe maruz kalmış su kaynaklarının (yüzey, yeraltı ve yüzme suları) adları, kalite sınıfları ile bunların çizelgede belirtilen kirlenme nedenleri dikkate alınarak işaretlenmesi istenmektedir.

II.1.1. İl sınırlarında bulunan yüzey sularının kalite sınıflarını Yüzeysel Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yüzey Suyu Adı	Kalite sınıfı				Kirlenme Nedenleri								
	1	2	3	4	a	b	c	d	e	f	g	h	i
					Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer (Belirtiniz)
X	X				X	X	X	X	X	X	X		

Kaynaklar: Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

II.1.2. İl sınırlarında bulunan yeraltı sularının kalite sınıflarını Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yeraltı suyunun bulunduğu bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri								
	İyi	Zayıf	Yeterli veri yok	a	b	c	d	e	f	g	h	i
				Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer (Belirtiniz)
Fırat-Dicle Havzası	X			X	X	X	X	X	X	X		

Kaynaklar: Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

ADİYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

II.1.3. İl sınırlarında bulunan yüzme sularının kalite sınıflarını Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yüzme Suyunun bulunduğu bölge/plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
	Var	Yok	A	B	C	D	a	b	c	d	e	f	g
							Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer (Belirtiniz)

(*) A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

Kaynaklar: Verinin nereden alındığı

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

II.2. Yıl içinde, il sınırları içindeki il/ilçelerde atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenlerini uygun seçenekleri “X” ile işaretleyerek belirtiniz.

II.2.’de, il sınırları içerisindeki yerleşim merkezlerinde (il merkezi ve ilçelerin her biri için) atıksulardan kaynaklanan kirliliğin nedenlerinin çizelgenin altında belirtilen maddeler dikkate alınmak ve (X) koymak suretiyle işaretlenmesi istenmektedir. Çizelgede geçen “İl Merkezi” ifadesiyle, İliniz Büyükşehir Belediyesi ise, Büyükşehir Belediyesine bağlı ilçeler, değilse merkez ilçe kastedilmektedir.

Yerleşim Yerinin Adı		Atık Sulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
il Merkezi	1.Merkez		X		X			X	X			X	X	
	2.													
	3.													
	.													
	.													
	.													
ilçeler	1.Gölbaşı	X	X		X			X	X			X	X	
	2.Kahta	X	X		X			X	X			X	X	
	3.Besni	X	X		X			X	X			X	X	
	4.Çelikhan	X	X		X			X	X			X	X	
	5.Gerger	X	X		X			X	X			X	X	
	6.Tut	X	X		X			X	X			X	X	
	7.Samsat	X	X		X			X	X			X	X	
	8.Sincik	X	X		X			X	X			X	X	
	9.													
	10.													
	11.													

Kaynaklar: (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2012)

Kirlilik Nedenleri:

- a. Kanalizasyon şebekesinin olmaması veya yetersiz olması
- b. Yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atıksuların arıtılmaması
- c. Büyük sanayi kuruluşlarının atıksularını arıtmaması
- d. Küçük sanayilerde toplu arıtmanın olmaması
- e. Foseptik çukurların sağlıklı şekilde inşa edilmemesi
- f. Foseptik atıkların vidanjörlerle çekildikten sonra gelişigüzel yerlere boşaltılması
- g. Zirai mücadele ilaçlarının kullanımı
- h. Kimyasal gübre kullanımı
- i. Arıtma tesisi kapasite ve verimlerinin yetersiz olması
- j. Arıtma tesisinde görevli olan personelin yetersiz olması
- k. Hayvancılık atıkları
- l. Maden atıkları
- m. Diğer (Yukarıda ayrılan bölümde belirtiniz).

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

II.3. Su kirliliğinin önlenmesi amacıyla alıcı ortamlarda aşağıdaki tedbirlerden hangilerinin alındığını çizelgede (x) işareti koyarak belirtiniz.

II.3.'de, su kirliliğinin önlenmesi amacıyla her bir alıcı su ortamı için, çizelgenin altında belirtilen maddelerin dikkate alınarak tedbirlerin çizelgede işaretlenmesi istenmektedir.

Alıcı Ortamın Adı	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler								
	a	b	c	d	e	f	g	h	i
Deniz									
1.									
2.									
.									
Göller									
1.Atatürk Barajı					X		X		
2.Gölbaşı Gölleri		X			X		X		
3.									
.									
Akarsular									
1.Fırat nehri					X				
2.									
3.									
.									
.									
Havzalar									
1.Fırat-Dicle havzası					X				
2.									
3.									
.									
.									
Yeraltı Suları									
1.Fırat Havzası	X		X		X				
2.									
3.									
.									
Jeotermal Kaynaklar									
1.									
2.									
3.									
.									
Diğer Alıcı Su Ortamları									
1.									
2.									
.									

Kaynaklar: (Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2012)

Alınan Tedbirler:

- a. Kanalizasyon şebekesinin yapılması ya da yenilenmesi
- b. Arıtma tesisi /deniz deşarjı /depolama alanları yapılması
- c. Yerleşim merkezinde foseptik kullanılması
- d. Tarımsal faaliyetlerde kullanılan zirai mücadele ilacı ve gübrenin aşırı ve yanlış kullanımının önlenmesi
- e. Yönetmelikler çerçevesinde denetim yapılması
- f. Deniz araçlarının atıklarını boşaltabilmeleri için uygun yerlerin hazırlanması
- g. Sanayi kuruluşlarının atıksuları için deşarj izni alması
- h. Toplumsal bilgilendirilme ve bilinçlendirme faaliyetleri
- i. Diğer (Yukarıda ayrılan bölümde belirtiniz).

ADİYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

II.4. Su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan güçlükleri en önemliden az önemliye doğru numara vererek (1,2,3,...) işaretleyiniz.

II.4'de su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan güçlüklerin önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1,2,3,... şeklinde numaralandırmanız istenmektedir. "Karşılaşılan güçlükler" altında belirtilen maddelerin hepsinin işaretlenmesi zorunlu olmayıp, ilinize uygun maddelerin numaralandırılması gerekmektedir.

KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Yeterli denetim yapılamaması	4	4	
b. Mali imkansızlıklar nedeniyle arıtma tesislerinin kurulamaması	1	1	
c. Kurumsal ve yasal eksiklikler	3	3	
d. Toplumda bilinç eksikliği	2	2	
e. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,...şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

BÖLÜM III. TOPRAK KİRLİLİĞİ

III.1. İlinizde toprak kirliliğine neden olan kaynakları önem sırasına göre rakam ile işaretleyerek* belirtiniz.

III.1'de, il sınırları içerisinde toprak kirliliğine neden olan kaynakların önem sırasına göre, en önemliden, az önemliye doğru, 1,2,3,4.... şeklinde numaralandırılması istenmektedir. Toprak kirliliğine neden olan kaynaklar altında belirtilen maddelerin hepsinin işaretlenmesi zorunlu olmayıp, ilinize uygun maddelerin numaralandırılması gerekmektedir.

Kirlenme Kaynağı	GEÇEN YILKİ ÖNEM SIRANIZ	BU YILKİ ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Sanayi kaynaklı atık boşaltımı	5	5	
b. Madencilik atıkları		6	
c. Vahşi depolanan evsel katı atıklar	1	1	
d. Vahşi depolanan tehlikeli atıklar			
e. Plansız kentleşme	4	4	
f. Aşırı gübre kullanımı	2	2	
g. Aşırı tarım ilacı kullanımı	3	3	
h. Hayvancılık atıkları		7	
i. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

Kaynaklar: Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

III.2. Toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla il sınırları içerisinde, aşağıdaki tedbirlerden hangilerinin alındığını önem sırasına göre rakam* ile belirtiniz.

III.2'de, toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla il sınırları içerisinde belirtilen tedbirlerden hangileri alınıyor ise, bunların önem sırasına göre, en önemliden, az önemliye doğru, 1,2,3,4.... şeklinde numaralandırılması istenmektedir. Maddelerin hepsinin işaretlenmesi zorunlu olmayıp, ilinize uygun maddelerin numaralandırılması gerekmektedir.

ALINAN TEDBİRLER	GEÇEN YILKİ ÖNEM SIRANIZ	BU YILKİ ÖNEM SIRANIZ *	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Sanayi/Madencilik tesislerinin sıvı, katı ve gaz atıklarının mevzuata uygun olarak bertarafının sağlanması	1	1	
b. Kentleşmenin Çevre Düzeni Planlarına uygun olarak gerçekleştirilmesi	2	2	
c. Mevzuata uygun olarak gübreleme, ilaçlama ve sulamanın yapılması	3	3	
d. Erozyon mücadele çalışmaları	4	4	
e. Geri dönüşüm/yeniden kullanım uygulamaları	5	5	
f. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

BÖLÜM IV. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNLARI

IV.1. Aşağıdaki Konu Başlıklarını Dikkate Alarak, yıl sonu itibariyle, il Sınırları İçinde Görülen Çevre Sorunlarını Önem ve Önceliklerine Göre Rakam (Önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,5,..... şeklinde numaralandırınız) Vererek Sıralayınız. Tüm sorunları numaralandırmak zorunlu olmayıp, iliniz için geçerli olan sorunları öncelik sırasına göre numaralandırmanız yeterlidir.

IV.1’de, sıralanan çevre sorunları dikkate alınarak, yıl sonu itibariyle, il sınırlarınız içerisinde, görülen bu sorunların önem ve önceliklerine göre, en önemliden en az önemliye doğru 1,2,3,4,5... şeklinde numaralandırılması istenmektedir. Tüm sorunları numaralandırmak zorunlu olmayıp, iliniz için geçerli olan sorunları öncelik sırasına göre numaralandırmanız yeterlidir. Ayrıca çizelgede yer alan her çevre sorunu için iliniz sınırları içinde geçerli olan nedenleri işaretleyiniz.

NOT: Ölçüm değerleri, göstergeler, her bölümün sonundaki sonuç ve değerlendirme kısımları, konularına göre şikayet sayısı, şikayetin ceza ile sonuçlanma oranı, konularına göre ceza sayısı, yapılan denetimler sonucu edinilen deneyimler vb. çevre sorunlarının hangi alanda yoğunlaştığı konusunda yol gösterici olabilir.

ÇEVRE SORUNLARI	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ *	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Hava kirliliği	1	1	
b. Su kirliliği	2	2	
c. Toprak kirliliği			
d. Atıklar	3	3	
e. Gürültü kirliliği	4	4	
f. Erozyon			
g. Doğal çevrenin tahribatı (Orman, Mera, Sulak alan, Kıyı, Biyolojik çeşitlilik ve habitat kaybı)			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

(Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2012)

ADIYAMAN 2012 İL ÇEVRE DURUM RAPORU

IV.2. İl Sınırları İçerisinde IV.1'de Tespit Edilen Her Bir Öncelikli Çevre Sorunu ile İlgili Olarak; Yukarıda IV.1'de Belirlemiş Olduğunuz Öncelik Sırasına Göre;

IV.2'de, IV.1'de sıralanan her bir öncelikli çevre sorunları dikkate alınarak;

- Çevre sorununun nedenlerini,
- Bu nedenlerde daha çok hangi faktör veya sektörlerin etkili olduğunu,
- Çevreye vermiş olduğu olumsuz etkilerini
- Bu sorunların giderilmesinde karşılaşılan güçlüklerini,
- Bu sorunları gidermek amacıyla alınan, alınması planlanan veya alınması gereken tedbirlerin neler olduğunu,
- Ayrıca bu başlık altında yer almasını istediğiniz diğer görüşlerinizi belirten bilgi notunu,

sistematiik ve yeterli seviyede açıklayınız.

I. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

Hava kirliliği ile ilgili olarak; Adıyaman İli hava kirliliği bakımından 1. derecede öncelikli iller arasında yer almakla beraber 2004 yılı sonu ve 2005 yılı başlarında hava kalitesi ölçüm istasyonumuz Bakanlığımız tarafından kurulmuş olup, hava kirliliği ile ilgili tüm ölçümler bu istasyon aracılığı ile Müdürlüğümüz tarafından gerçekleştirilmektedir.

İlimizde hava kirliliğinin kontrolü amacıyla İl Müdürlüğümüz Başkanlığında, Emniyet Müdürlüğü ve Belediyeden bir görevli ile birlikte İl merkezine kaçak giren yakıtların denetimi yapılmaktadır. Ayrıca İl merkezinde kömür satış işletmelerinin belirli aralıklarla MÇK kararında alınan kararlara uyulup uyulmadığı denetlenmektedir.

İlimizde faaliyet gösteren ÇİMKO Çimento ve Beton San. A.Ş.'ye ait çimento fabrikası A tipi emisyon izin belgesi verilmiştir.

Mücadir alan dışında kalan yerlerde Jandarma tarafından tutulan anız yangınları ile ilgili tutanaklar İl Müdürlüğümüze gönderilmektedir. Konu ile ilgili olarak 2872 sayılı Çevre Kanununu ve bağlı Yönetmelikler gereği cezai işlemler yapılmaktadır..

İlimizde 7 özel firma 1 de Tüvtürk Mobil araç muayene istasyonuna İl Müdürlüğümüz tarafından Egzoz Emisyon Yetki Belgesi verilmiş olup; ölçümler bu firmalar tarafından gerçekleştirilmektedir.

İlimizin hava kirliliği yönünden birinci derecedeki iller arasında yer olmakta olup Doğalgaz kullanımının artmasıyla hava kirliliğinin tamamen olmasa bile büyük ölçüde azalacağı tahmin edilmektedir.

II. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

Adıyaman İl genelinde yer altı suyu kirlenmesinin en büyük sebebi, evsel ve endüstriyel atıkların arıtılmadan alıcı ortamlara verilmesidir. Katı, sıvı ve gaz atıklar alıcı ortama verildikten sonra; iklim durumuna, toprağın yapısına, yeryüzü şekline, atığın cinsine ve zamana bağlı olarak yer altı sularına karışmaktadır. Ayrıca zirai mücadele ilaçlarının aşırı ve bilinçsiz kullanımı önemli bir kirlilik sebebinin oluşturmaktadır. Kanalizasyon sisteminin bulunmadığı yerlerde, tuvalet çukurlarından ve gübrelerden sızan kirli sular yer altı suyuna karışarak, özellikle yaz aylarında ölümlere yol açan bulaşıcı hastalıklara sebep olmaktadır. İlimizde evsel ve endüstriyel atıkların arıtılmadan alıcı ortamlara verilmesi, katı atıkların düzensiz olarak alıcı ortama bırakılması, ayrıca bilinçsizce yapılan zirai ilaçlama ve gübrelemeden dolayı Bölgenin en büyük içme, kullanma ve enerji alanında yararlandığı Atatürk barajını kirlettiği tespit edilmiştir.

Doğal kaynaklarımızın sınırlı oldukları göz önünde bulundurularak sürdürülebilir kullanımları gereklidir. Atatürk Barajının mevcut su kalitesinin korunması gelecek nesillere aktarılabilmesi amacı ile Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliğinde belirtilen genel koruma ilkeleri çerçevesinde gerekli çalışmalar yapılmakta, ancak Baraj Gölünde çok fazla koyların bulunmasından, koylarda bulunan yerleşimlerden ve havzada yapılan tarımsal faaliyetlerden dolayı baraj gölü su kalitesi bu alanlarda hızla bozulmaktadır.

Bu nedenle de kaynağımızın kirlenmemesi ve kirletilmemesi gerekmektedir. Gelecekte bölgenin su ihtiyacını karşılayacak yegane su kaynağı olmasından dolayı konunun Bakanlığımız, İçişleri Bakanlığı, Orman Su Bakanlığı gibi ilgili kurumlarla birlikte ele alması ve acilen çözüme kavuşturulması gerekmektedir.

Varsa, IV.1’de, “3” ve Sonrası Numara Verdiğiniz Öncelikli Çevre Sorunlarını, IV.1’de Belirlemiş Olduğunuz Sırayla Açıklayınız

3. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

ATIKLAR (KATI ATIKLAR VE SIVI ATIKLAR)

İlimiz genelinde merkez ve ilçe belediyelerine ait düzenli katı atık deponi alanları ile bertaraf tesisi mevcut değildir. Bu da İlimizde en büyük öncelikli çevre sorununu oluşturmaktadır. İlimizde bulunan katı atıklar (çöpler) düzensiz olarak uygun olmayan şartlarda toplanmakta ve herhangi bir bertaraf işlemi yapılmamaktadır.

Adıyaman il merkezinin mevcut katı atık depolama alanı Atatürk Baraj gölüne yaklaşık 1000-1500 metre mesafededir. Bu alanda çöplerden oluşan sızıntı suları yüzeysel akım göstermemekle birlikte; sızma yolu ile yaklaşık 500 metre ileride İncesu Deresine ulaşmakta buradan da baraj gölüne akmaktadır. Doğal olarak baraj gölündeki kirliliği de zaman zaman arttırmaktadır.

Merkez Belediyesi katı atık depolama alanının düzensiz ve yetersiz olmasından ve ayrıca Adıyaman İlinin kalkınmada öncelikli iller arasında yer almasından dolayı GAP İdaresi tarafından Düzenli Katı Atık Deponi Alanı için ÇED raporu hazırlanmıştır. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi için hazırlanarak Bakanlığımıza sunulan ÇED Raporu için Bakanlığımız tarafından ÇED Olumlu kararı verilmiş olup İnşaatı devam etmektedir.

Adıyaman İl ve ilçe genelinde atık su arıtma tesisleri de mevcut değildir. Atık sular geliş güzel olarak uygun olmayan şartlarda belirlenen yerlere deşarj edilmektedir.

Şu anda mevcut kanalizasyon atıkları hiçbir arıtmaya tabi tutulmadan Açık Cezaevi batısından, Eski mezarlık yeri 150 metre güneyinden, Eski Mezbahane çıkışından, Vartana Yolu Köprüsü ve Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü doğusundan olmak üzere 5 noktadan dereye direk olarak deşarj edilmektedir. Bu atık sular ile civarda bulunan halk tarafından sebze ve meyve bahçeleri sulanmakta ve geri kalan atık sular direk olarak Atatürk Baraj Gölüne akıtılmaktadır.

Yukarıda bahsedilen bu durumlardan dolayı özellikle yaz aylarında artan koku ile birlikte mevcut durum sivrisinek, karasinek ve çeşitli haşerelerin üremesine uygun bir ortam teşkil etmekte, insan ve çevre sağlığı sorunlarına ve telafisi zor çevre kirliliğine neden olmaktadır.